

Financování a hospodaření příspěvkové organizace Domov „Na Zámku“, p. o. Nezamyslice

Jana Oplocká

Bakalářská práce
2012

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky
Ústav financí a účetnictví
akademický rok: 2011/2012

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Jana OPLOCKÁ**
Osobní číslo: **M09180**
Studijní program: **B6202 Hospodářská politika a správa**
Studijní obor: **Účetnictví a daně**
Forma studia: **prezenční**

Téma práce: **Financování a hospodaření příspěvkové organizace
Domov "Na Zámku", p.o. Nezamyslice**

Zásady pro vypracování:

Úvod

I. Teoretická část

- Zpracujte základní teoretické poznatky z oblasti financování a hospodaření příspěvkových organizací.

II. Praktická část

- Popište a analyzujte současnou finanční situaci příspěvkové organizace Domov "Na Zámku", p.o. Nezamyslice.
- Zhodnoťte efektivnost hospodaření dané příspěvkové organizace.
- Na základě zjištěných poznatků zformulujte závěrečná doporučení pro danou organizaci.

Závěr

Rozsah bakalářské práce: cca 40 stran
Rozsah příloh:
Forma zpracování bakalářské práce: tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

MOCKOVČIAKOVÁ, A., PROKŮPKOVÁ, D. a MORÁVEK, Z. Příspěvkové organizace 2006 – 2007. 1. vyd. Praha: ASPI, 2006. 292 s. ISBN 80-7357-191-9.
PEKOVÁ, J. Hospodaření a finance územní samosprávy. 1. vyd. Praha: MANAGEMENT PRESS, 2004. 375 s. ISBN 80-7261-086-4.
BOUKAL, P., VÁVROVÁ, H. a kol. Ekonomika a financování neziskových organizací. 1 vyd. Praha: Oeconomica, 2007. 89 s. ISBN 978-80-245-1293-8.
ŠEDIVÝ, M. a MEDLÍKOVÁ, O. Úspěšná nezisková organizace. 1 vyd. Praha: Grada, 2009. 154 s. ISBN 978-80-247-2707-3.
HYÁNEK, V. Ekonomika neziskových organizací. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2004. 114 s. ISBN 80-210-3501-3.
NOVOTNÝ, J., LUKEŠ, M. a kol. Faktory úspěchu nestátních neziskových organizací. 1. vyd. Praha: Oekonomika, 2008. 224 s. ISBN 0-7190-4902-4.

Vedoucí bakalářské práce: Ing. Milana Otrusinová, Ph.D.
Ústav financí a účetnictví
Datum zadání bakalářské práce: 18. června 2012
Termín odevzdání bakalářské práce: 13. srpna 2012

Ve Zlíně dne 18. června 2012

prof. Dr. Ing. Drahomíra Pavelková
děkanka

prof. Dr. Ing. Drahomíra Pavelková
ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ/DIPLOMOVÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že:

- odevzdáním bakalářské/diplomové práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby¹;
- bakalářská/diplomová práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému,
- na mou bakalářskou/diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3²;
- podle § 60³ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;

¹ zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

- (1) Vysoká škola nevydělečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.
- (2) Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlížení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.
- (3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

² zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

- (3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení (školní dílo).

³ zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

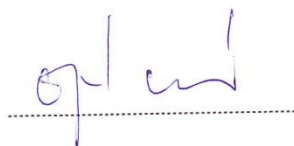
- (1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst. 3). Odpirá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

- podle § 60⁴ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou/diplomovou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské/diplomové práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské/diplomové práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že:

- jsem bakalářskou/diplomovou práci zpracoval/a samostatně a použité informační zdroje jsem citoval/a;
- odevzdaná verze bakalářské/diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Ve Zlíně 10. 8. 2012

⁴ zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

- (2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užít či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.
- (3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jim dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlédá k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

Tato práce se zabývá problematikou hospodaření a financování příspěvkových organizací. Práce je rozdělena na dvě části. Na teoretickou - ta se vztahuje všeobecně na všechny příspěvkové organizace, a na praktickou, která řeší jednu konkrétní příspěvkovou organizaci. V první části je popsáno, jakými způsoby se zřizují či zanikají příspěvkové organizace, jak hospodaří, a z jakých zdrojů mohou být financovány. Druhá část práce obsahuje zjednodušenou finanční analýzu a objasňuje financování a hospodaření příspěvkové organizace Domov „Na Zámku“, p. o. v Nezamyslicích.

Klíčová slova:

Nezisková organizace, příspěvková organizace, hospodaření, financování, fondy, rozpočet, finanční analýza

ABSTRACT

This thesis deals with the issues of management and financing of the contributory organizations. The work is divided into two parts. The first part is theoretical - it applies generally to all contributory organization, the second part is practical and solves one particular contributory organization. The first part describes how to set up and liquidate contributory organizations, how they manage and what resources they can be funded from. The second part contains a simplified financial analysis and explains the funding and management of one contributory organization Domov "Na Zámku", p. o. in Nezamyslice.

Keywords:

Non-profit organization, contributory organization, management, funding, funds, budget, financial analysis

Poděkování

Za vedení práce a cenné rady a připomínky děkuji Ing. Milaně Otrusinové, Ph.D. z Ústavu financí a účetnictví Fakulty managementu a ekonomiky Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně.

Dále děkuji Bc. Jiřině Horákové, ekonomce příspěvkové organizace Domov „Na Zámku“, p. o. v Nezamyslicích, za poskytnuté materiály a podklady k této práci a za její drahý čas strávený se mnou při vysvětlování dané problematiky.

Na závěr bych chtěla poděkovat své sestře Mgr. Veronice Oplocké za odborné rady a připomínky týkající se této práce.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské/diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD	11
I TEORETICKÁ ČÁST	13
1 PŘÍSPĚVKOVÁ ORGANIZACE	14
1.1 CHARAKTERISTIKA PŘÍSPĚVKOVÉ ORGANIZACE	14
1.2 POSLÁNÍ PŘÍSPĚVKOVÉ ORGANIZACE	14
1.3 PŘÍSPĚVKOVÁ ORGANIZACE ZŘIZOVANÁ STÁTEM.....	16
1.4 PŘÍSPĚVKOVÁ ORGANIZACE ZŘIZOVANÁ ÚZEMNÍMI SAMOSPRÁVNÝMI CELKY	16
1.5 POVINNOSTI ZŘIZOVATELE PŘI ZŘÍZENÍ PŘÍSPĚVKOVÉ ORGANIZACE.....	17
1.5.1 Vydání zřizovací listiny příspěvkové organizace	17
1.5.1.1 Náležitosti zřizovací listiny	17
1.5.2 Zveřejnění v ústředním věstníku ČR.....	18
1.5.3 Návrh na zápis do obchodního rejstříku.....	18
1.5.4 Povinnost zřizovatele provádět kontrolu hospodaření	18
1.5.5 Další povinnosti zřizovatele stanovené MRP	19
1.6 ČINNOST PŘÍSPĚVKOVÉ ORGANIZACE	19
1.7 ZRUŠENÍ PŘÍSPĚVKOVÉ ORGANIZACE	20
2 FINANCOVÁNÍ PŘÍSPĚVKOVÝCH ORGANIZACÍ	21
2.1 FINANCOVÁNÍ ZE STÁTNÍHO ROZPOČTU.....	22
2.2 FINANCOVÁNÍ Z PROSTŘEDKŮ ZŘIZOVATELE.....	22
2.3 VÝNOSY Z VLASTNÍ ČINNOSTI	23
2.4 FONDY PŘÍSPĚVKOVÉ ORGANIZACE	23
2.5 FINANCOVÁNÍ Z DOPLŇKOVÉ ČINNOSTI	24
2.6 PŘÍSPĚVKY A DARY OD FYZICKÝCH A PRÁVNICKÝCH OSOB	24
2.7 OSTATNÍ ZDROJE FINANCOVÁNÍ	24
3 HOSPODAŘENÍ PŘÍSPĚVKOVÝCH ORGANIZACÍ	26
3.1 HOSPODAŘENÍ PŘÍSPĚVKOVÝCH ORGANIZACÍ ZŘIZOVANÝCH STÁTEM	26
3.1.1 Rezervní fond.....	27
3.1.2 Fond reprodukce majetku.....	27
3.1.3 Fond odměn.....	28
3.1.4 Fond kulturních a sociálních potřeb.....	28
3.1.5 Hospodaření s majetkem	28
3.2 HOSPODAŘENÍ PŘÍSPĚVKOVÝCH ORGANIZACÍ ZŘIZOVANÝCH ÚZEMNÍMI SAMOSPRÁVNÝMI CELKY	28
3.2.1 Rezervní fond.....	29
3.2.2 Investiční fond.....	29
3.2.3 Fond odměn.....	30
3.2.4 Fond kulturních a sociálních potřeb.....	30
3.2.5 Hospodaření s nemovitým majetkem.....	31
3.2.6 Hospodaření s movitým majetkem.....	31
3.3 ROZDĚLOVÁNÍ ZLEPŠENÉHO VÝSLEDKU HOSPODAŘENÍ.....	31
4 FINANČNÍ ANALÝZA PŘÍSPĚVKOVÉ ORGANIZACE	33

4.1	DÍLČÍ UKAZATELE FINANČNÍ ANALÝZY MUNICIPALNÍ ORGANIZACE	33
4.1.1	Ukazatele autarkie	33
4.1.2	Ukazatele rentability	36
4.1.3	Ukazatele likvidity	38
4.1.4	Další ukazatele	39
II	PRAKTICKÁ ČÁST	41
5	DOMOV „NA ZÁMKU“ P. O., NEZAMYSLICE.....	42
5.1	CHARAKTERISTIKA PŘÍSPĚVKOVÉ ORGANIZACE	42
5.2	VYMEZENÍ HLAVNÍHO ÚČELU A PŘEDMĚTU ČINNOSTI PŘÍSPĚVKOVÉ ORGANIZACE	43
5.3	ORGANIZACE ŘÍZENÍ PŘÍSPĚVKOVÉ ORGANIZACE	43
6	VYBRANÉ UKAZATELE FINANČNÍ ANALÝZY DOMOVA „NA ZÁMKU“, P. O. NEZAMYSLICE	45
6.1	MAJETKOVÁ STRUKTURA ORGANIZACE.....	45
6.2	FINANČNÍ STRUKTURA ORGANIZACE	47
6.3	VÝVOJ VÝNOSŮ ORGANIZACE.....	47
6.4	VÝVOJ NÁKLADŮ ORGANIZACE	48
6.5	AUTARKIE HLAVNÍ ČINNOSTI NA NÁKLADOVÉ A VÝNOSOVÉ BÁZI	50
6.6	ČISTÝ PRACOVNÍ KAPITÁL	50
6.7	POHOTOVÁ LIKVIDITA	51
6.8	HOTOVOSTNÍ LIKVIDITA	52
7	FINANCOVÁNÍ DOMOVA „NA ZÁMKU“ P. O., NEZAMYSLICE ZA ROK 2011	53
7.1	ROZPOČET PŘÍSPĚVKOVÉ ORGANIZACE	53
7.2	PŘÍJMOVÁ ČÁST ROZPOČTU	54
7.2.1	Zdroje financování	56
7.2.1.1	Finanční prostředky získané vlastní činností	57
7.2.1.2	Finanční prostředky získané z rozpočtu kraje.....	57
	Příspěvek na provoz.....	57
	Příspěvek na provoz – odpisy,	58
	Účelový příspěvek z rozpočtu kraje,.....	58
7.2.1.3	Finanční prostředky získané ze státního rozpočtu a strukturálních fondů prostřednictvím rozpočtu kraje	58
7.2.1.4	Finanční prostředky získané ze státního rozpočtu a státních fondů.....	58
7.2.1.5	Finanční dary od fyzických a právnických osob	59
7.2.1.6	Příjmy od klientů organizace	59
7.2.1.7	Příspěvek na péči	59
7.2.1.8	Úhrady od zdravotních pojišťoven	60
7.2.1.9	Ostatní příjmy	60
7.2.2	Závazné ukazatele	60
7.2.3	Účelové prostředky	61
7.3	VÝDAJOVÁ ČÁST ROZPOČTU.....	64
8	HOSPODAŘENÍ S PROSTŘEDKY PENĚŽNÍCH FONDŮ	66
8.1.1	Rezervní fond	66
8.1.2	Investiční fond.....	66

8.1.3	Fond odměn.....	66
8.1.4	Fond kulturních a sociálních potřeb	67
8.1.5	Rozdělení zlepšeného výsledku hospodaření za rok 2010	67
9	SHRNUTÍ A DOPORUČENÍ.....	69
	ZÁVĚR	74
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	76
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	80
	SEZNAM OBRÁZKŮ	81
	SEZNAM TABULEK.....	82
	SEZNAM PŘÍLOH.....	83

ÚVOD

Po roce 1989, s nástupem demokratického státu, nastala exploze rozvoje neziskového sektoru. Tento boom byl zapříčiněn přijetím zákona, který umožňoval velmi jednoduchý vznik a fungování organizací, které nebyly primárně založeny za účelem dosahování zisku. Další nárůst neziskového sektoru byl zaznamenán po roce 2004. Po vstupu České Republiky do Evropské Unie se rozšířily možnosti financování neziskových organizací formou čerpání různých dotací a grantů z fondů EU a to byla hlavní příčina enormního zájmu o zakládání těchto organizací. Do budoucna je zde ovšem velký předpoklad, že se štedrost EU při udělování dotací a grantů bude zmírňovat, proto je pravděpodobné, že nastane pokles nových i stávajících organizací v neziskovém sektoru.

Výše uvedené aspekty mě ovlivnily při volbě tématu, a proto jsem se rozhodla, zabývat se oblastí neziskového sektoru, zejména pak financováním a hospodařením příspěvkových organizací.

Cílem této práce je charakterizovat a popsat financování a hospodaření příspěvkových organizací v České Republice a následné teoretické poznatky z této oblasti aplikovat na jeden konkrétní příklad z praxe. S okruhem financování příspěvkových organizací velmi úzce souvisí i zdaňování těchto organizací, bohužel toto téma je velice obsáhlé a kapacitní možnosti této práce mi nedovolily se zde touto oblastí zabývat.

První část práce je teoretická a věnuje se tedy příspěvkovým organizacím všeobecně. V úvodu této části je charakterizováno, co to vlastně příspěvková organizace je a na jaké typy jsou tyto organizace rozdělovány z pohledu jejich zřizovatele. Dále jsou zde popsány podmínky pro jejich vznik, povinnosti zřizovatele při zakládání těchto organizací a jakým způsobem probíhá zrušení příspěvkových organizací. Pro příspěvkovou organizaci je velmi důležité, aby měla dobře a především výstižně formulované své poslání, proto jsem v této části práce zmínila i to, jaké charakteristické rysy by poslání mělo mít, aby dobře plnilo svou funkci. Další kapitola teoretické části je věnována možnostem financování příspěvkových organizací. Zde jsou podrobně popsány a charakterizovány možné zdroje financování a také na jaké účely mohou nebo musí být poskytnuté finanční prostředky použity. Na okruh práce zabývající se financováním navazuje téma hospodaření příspěvkových organizací. Přestože je tato problematika řešena v samostatné kapitole, hospodaření daných organizací velmi úzce souvisí právě s předchozím financováním. Příspěvkové organizace hospodaří s prostředky svých fondů, které jsou zde jednotlivě charakterizovány. Do těchto

fondů mohou příspěvkové organizace rozčleňovat finanční prostředky a prostřednictvím nich pak mohou částečně financovat svůj rozpočet, o kterém se zde taktéž pojednává. Poslední kapitola teoretické části je věnována finanční analýze.

Druhá část práce je zaměřena na konkrétní příspěvkovou organizaci a na financování a hospodaření této organizace. Pro tuto případovou studii jsem si vybrala příspěvkovou organizaci Domov „Na Zámku“ v Nezamyslicích, která má svůj hlavní účel a předmět činnosti vymezen jako poskytování sociálních služeb. V této části práce je nejdříve vyhotovena analýza hospodaření za rok 2011, dále je zde popsán postup sestavování rozpočtu, který musí příspěvková organizace Domov „Na Zámku“ vyhotovovat na každý rok a následně jsou definovány zdroje financování organizace. Na závěr práce jsem uvedla několik vlastních doporučení, které by mohly přispět ke zvýšení efektivity hospodaření Domova „Na Zámku“ v Nezamyslicích.

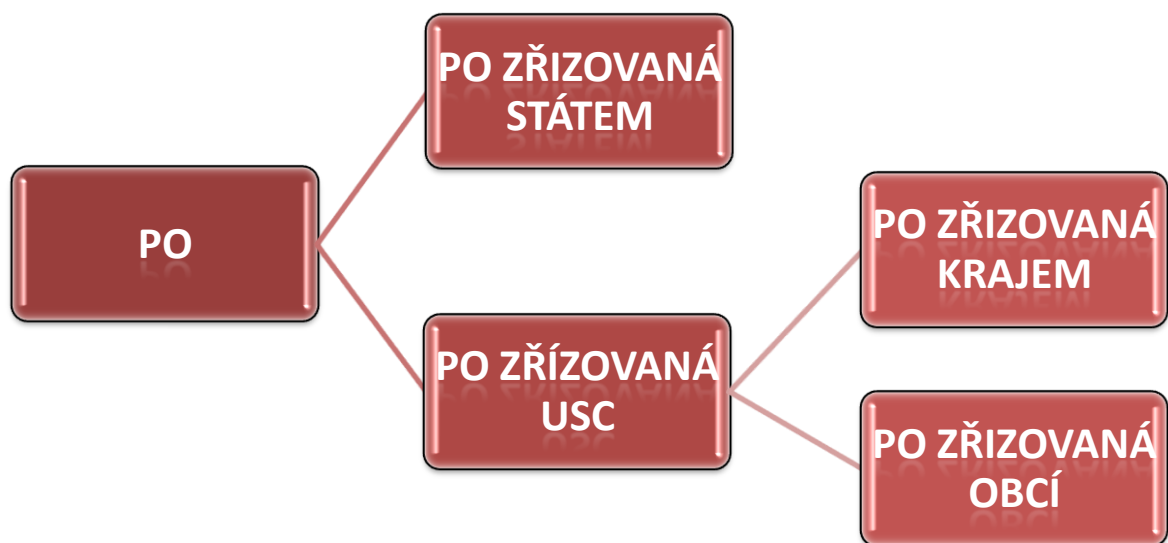
Oblast financování a hospodaření příspěvkových organizací je velice složitá, obzvlášť pokud se jedná o příspěvkové organizace, které poskytují sociální služby. Nový zákon o sociálních službách z roku 2007 předpokládal, že se struktura financování těchto organizací do budoucna změní a tyto organizace se stanou mnohem méně závislé na svém zřizovateli, nicméně změny, které tento zákon přinesl, nebyly až tak převratné a tak závislost organizací na svém zřizovateli je neustále velmi znatelná a příspěvkové organizace musí stále plnit rozpočet stanovený zřizovatelem.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 PŘÍSPĚVKOVÁ ORGANIZACE

1.1 Charakteristika příspěvkové organizace

Příspěvková organizace je taková organizace, která nebyla zřízena za účelem podnikání a tudíž ani k dosahování zisku. Může mít formu státní příspěvkové organizace, kde je zřizovatelem organizační složka státu nebo formu příspěvkové organizace územních samosprávních celků, kterou zřizuje obec nebo kraj. Financování je zajištěno především prostřednictvím příspěvků od svého zřizovatele, ale i z jiných zdrojů. Hlavní činnost příspěvkové organizace je definována určitým zákonem nebo je vymezena ve zřizovací listině a je zpravidla nezisková. Kromě hlavní činnosti může příspěvková organizace vykonávat také činnost doplňkovou, díky které může dosahovat zisku. Příspěvková organizace je samostatná účetní jednotka a vždy se jedná o právnickou osobu.

Obrázek 1 Schéma příspěvkových organizací (vlastní zpracování)

1.2 Poslání příspěvkové organizace

Aby bylo poslání organizace funkční a dobře plnilo svou roli, musí mít určité charakteristické znaky.

Obrázek 2 Znaký dobrého poslání (Šedivý, 2009)

Každá organizace potřebuje silné a výstižné poslání, protože:

- 1) Poslání předurčuje právní formu organizace.
- 2) Poslání reaguje na společenskou potřebu, kterou organizace naplňuje.
- 3) Z poslání vychází hodnoty, které organizace vyznává.
- 4) Poslání informuje veřejnost a podporovatele organizace o jejím přínosu.
- 5) Poslání vymezuje prostor pro produkty organizace.
- 6) Poslání umožňuje fundraising.
- 7) Poslání motivuje zaměstnance, dobrovolníky i podporovatele NO.
- 8) Poslání určuje tvář a image organizace.

Při práci na definici poslání každé organizace je zapotřebí aktivní a kreativní přístup jeho tvůrců. Na jeho tvorbě by se mělo podílet co nejvíce zaměstnanců, aby odráželo názory a nápady každého z nich.

Poslání organizace schvalují statutární orgány. (Šedivý, 2009)

1.3 Příspěvková organizace zřizovaná státem

Organizační složky státu mohou ve své působnosti zřizovat příspěvkové organizace. Hospodaření takto zřízené příspěvkové organizace se řídí zákonem č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), ve znění pozdějších předpisů. Státem zřízená příspěvkové organizace vykonávají hlavní činnost, která je definovaná zvláštním zákonem nebo zřizovací listinou a tato hlavní činnost může být prováděna i za úplatu. Příspěvková organizace hospodaří zejména s peněžními prostředky přijatými ze státního rozpočtu, s prostředky svých fondů, s peněžními prostředky poskytnutými z rozpočtů územních samosprávných celků a ze státních fondů, včetně prostředků z rozpočtu Evropské unie a z Národního fondu. Peněžní prostředky mohou být získány i jinou činností a velmi důležitým zdrojem jsou i fyzické a právnické osoby, které poskytují organizaci finanční prostředky formou darů. Charakteristickým kritériem je, že všechny příjmy, které organizace získala, jsou poskytovány pro stát, a tak organizace musí respektovat zákonem stanovené striktní dodržování hospodárného nakládání s těmito finančními zdroji. (Růžičková, 2009)

1.4 Příspěvková organizace zřizovaná územními samosprávnými celky

Územní samosprávné celky, tedy obce a kraje, mají ve své pravomoci zřizovat příspěvkové organizace. Jak udává Otrusinová (2011): „*O zřízení příspěvkové organizace rozhoduje výhradně zastupitelstvo příslušného ÚSC. U obcí tato pravomoc vyplývá z § 84 odst. 2 písm. E) zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní řízení), ve znění pozdějších předpisů, u krajů ze zákona o krajích (zákon č. 129/2000 Sb.)*. Zřizovatel vydá zřizovací listinu, kde musí být uvedeny minimálně náležitosti stanovené zákonem. (Otrusinová, 2011, s 25).

Ve zřizovací listině také může být vymezen majetek, který zřizovatel svěruje příspěvkové organizaci a doplňková činnost, ze které organizaci mohou plynout příjmy. Dále musí být zřizovatelem vymezen i rozsah těch svých vlastnických práv, jejichž výkon na organizaci přenáší z důvodu zajištění řádného hospodaření s majetkem, a to k účelům, které jsou zřizovací listinou vymezeny jako předmět činnosti související s účelem zřízení. Příspěvková organizace je jediný typ právnické osoby zřízené obcí, která má k ÚSC rozpočtový vztah. Znamená to, že finanční prostředky z rozpočtu zřizovatele nejsou příspěvkové organizaci poskytovány prostřednictvím smlouvy podle občanského nebo obchodního práva, ale zaleží na zřizovateli, jak rozhodne o výši příspěvku. Rozhodnutí o zřízení, zrušení či sloučení

příspěvkové organizace je výhradně v kompetenci zastupitelstva a výhradně v rámci samostatné působnosti obce. (Mockovčíaková a kol., 2009)

1.5 Povinnosti zřizovatele při zřízení příspěvkové organizace

Při zřizování příspěvkové organizace je nutné vykonat několik zákonem stanovených povinností:

1.5.1 Vydání zřizovací listiny příspěvkové organizace

První a nejdůležitější povinností zřizovatele příspěvkové organizace je vydání zřizovací listiny. Rozhodnutí o zřízení příspěvkové organizace a schválení zřizovací listiny je výhradně v pravomoci zastupitelstva obce. Podle Zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů je zastupitelstvu obce vyhrazeno zřizovat a rušit příspěvkové organizace a organizační složky obce a schvalovat jejich zřizovací listiny.

1.5.1.1 Náležitosti zřizovací listiny

V zákoně č.250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů, § 27 jsou stanoveny tyto náležitosti, které musí zřizovací listina vydaná zřizovatelem obsahovat:

- a) úplný název zřizovatele, je-li jím obec, uvede se také její zařazení do okresu,
- b) název, sídlo příspěvkové organizace a její osoby poskytnuté správcem základního registru osob; název musí vylučovat možnost záměny s názvy jiných příspěvkových organizací,
- c) vymezení hlavního účelu a tomu odpovídajícího předmětu činnosti,
- d) označení statutárních orgánů a způsob, jakým vystupují jménem organizace,
- e) vymezení majetku ve vlastnictví zřizovatele, který se příspěvkové organizaci předává k hospodaření,
- f) vymezení práv, která organizaci umožní, aby se svěřeným majetkem mohla plnit hlavní účel, k němuž byla zřízena; zejména se uvedou práva a povinnosti spojené s jeho plným efektivním a ekonomicky účelným využitím, s péčí o jeho ochranu, rozvoj a zvelebení, podmínky pro jeho případnou další investiční výstavbu, dále pravidla pro výrobu a prodej zboží, pokud jsou předmětem činnosti organizace, práva a povinnosti spojená s případným pronajímáním svěřeného majetku jiným subjektům a podobně,

- g) okruhy doplňkové činnosti navazující na hlavní účel příspěvkové organizace, kterou jí zřizovatel povolí k tomu, aby mohla lépe využívat všechny své hospodářské možnosti a odbornost svých zaměstnanců; tato činnost nesmí narušovat plnění hlavního účelu organizace a sleduje se odděleně,
- h) vymezení doby, na kterou je organizace zřízena.

V obsahu zřizovací listiny je stanovené pouze minimum práv a povinností zřizovatele, které stanovuje zákon. Z toho lze tedy dovodit, že záleží na zřizovateli, zda si do zřizovací listiny uvede jen práva a povinnosti zákonem vymezené, anebo jestli zřizovací listinu rozšíří o další položky.

1.5.2 Zveřejnění v ústředním věstníku ČR

Druhou povinností zřizovatele je zveřejnit informaci o zřízení příspěvkové organizace a znění zřizovací listiny v Ústředním věstníku ČR. Oznámení je zřizovatel povinen podat do 15 dnů ode dne, kdy k uvedené skutečnosti došlo.

1.5.3 Návrh na zápis do obchodního rejstříku

Příspěvková organizace jako právnická osoba vzniká dnem uvedeným v rozhodnutí zastupitelstva a ve schválené zřizovací listině, avšak zřizovatel je povinen podat návrh na zápis příspěvkové organizace do obchodního rejstříku. Při podávání návrhu na zápis do obchodního rejstříku se zřizovatel řídí zákonem č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů. Náležitosti podání předepisuje vyhláška MV č. 250/2005 Sb., o závazných formulářích na podávání návrhů na zápis do obchodního rejstříku, v platném znění.

1.5.4 Povinnost zřizovatele provádět kontrolu hospodaření

Zřizovatel je povinen provádět kontrolu hospodaření příspěvkové organizace. Kontrolními činnostmi se zjišťuje, zda skutečný stav odpovídá stavu žádoucímu. Pokud kontrola odhalí neoprávněné použití nebo zadržetí finančních prostředků, budou příspěvkové organizaci uděleny sankce formou odvodů. Kontrolu může kromě zřizovatele vykonávat i poskytovatel peněžních prostředků. Obec provádí kontrolu zřízené příspěvkové organizace jednak po celý rozpočtový rok podle §15 odst. 1 MRP a podle § 27, odst. 9 MRP, jednak zajišťuje výkon finanční kontroly podle zákona č. 320/2001Sb. o finanční kontrole.

1.5.5 Další povinnosti zřizovatele stanovené MRP

Mezi další povinnosti zřizovatele příspěvkové organizace patří zejména poskytování příspěvku na provoz své příspěvkové organizace – zpravidla v návaznosti na výkony nebo jiná kritéria jejich potřeb, schvalování výše rezervního fondu a schvalování odpisového plánu příspěvkové organizace.

Dále je vzájemný vztah mezi zřizovatelem a příspěvkovou organizací, jakož i rozsah povinností obou stran ovlivněn například tím, že:

- příspěvková organizace je samostatnou právnickou osobou a účetní jednotkou,
- příspěvkové organizaci je svěřen majetek ve vlastnictví zřizovatele – včetně majetku získaného vlastní činností příspěvkové organizace,
- příspěvková organizace hospodaří podle svého rozpočtu a v závislosti na podmínkách stanovených zákonem a podle pokynů zřizovatele,

zřizovatel poskytuje příspěvkové organizaci příspěvek na provoz, může jí uložit odvod do svého rozpočtu, schvaluje hospodářský výsledek a eventuálně přiděly do fondů, jakož i jejich použití (s výjimkou FKSP, jehož užití se řídí zvláštním předpisem) apod. (Mockovčiaková a kol., 2009)

1.6 Činnost příspěvkové organizace

Činnost příspěvkových organizací nelze provozovat na principu samofinancování, jelikož své služby poskytují většinou bezplatně, v některých případech za ceny nižší než jsou skutečné ceny poskytovaných služeb. Tyto organizace totiž působí v oblasti vědy a výzkumu, zdravotnictví, školství, kultury, sociální péče, obrany a bezpečnosti apod.

Příspěvkové organizace mohou provozovat i tzv. hospodářskou (doplňkovou nebo jinou) činnost mimo svoji hlavní činnost za předpokladu, že k výdajům na tuto činnost nepoužijí prostředky zřizovatele a výsledky z doplňkové činnosti (zisk) použijí pro svoji hlavní činnost. (Maderová Voltnerová a Tégl, 2009)

Hospodářskou činnost může PO provozovat jen v souladu s dalšími zákonnými předpisy (živnostenský zákon, zákon o daních z příjmu) a na základě schválení zřizovatele. Pro výkon hospodářské činnosti je třeba mít koncesi udělenou příslušným orgánem a je nutné přesně rozlišit, které úkoly organizace zajišťuje v rámci činnosti hlavní a co je předmětem činnosti hospodářské. (Šelešovský a kol., 2002)

V účetnictví je hospodářská činnost sledována odděleně od běžného hospodaření příspěvkové organizace, způsob účtování je však shodný s účtováním v hlavní činnosti. PO má povinnost podávat daňové přiznání. (Nováková, 2010)

1.7 Zrušení příspěvkové organizace

Jedná-li se o příspěvkovou organizaci, která byla zřízena na dobu neurčitou a zřizovatel se rozhodne k jejímu zrušení, pak je nutné, aby zastupitelstvo tento záměr nejprve projednalo, a následně rozhodne svým usnesením o termínu ukončení existence příspěvkové organizace.

Při zrušení příspěvkové organizace musí tato účetní jednotka před uzavřením účetních knih provést inventarizaci majetku a závazků – to znamená zjistit skutečný stav majetku a závazků, včetně vypořádání případných zjištěných inventarizačních rozdílů. Pokud tato účetní jednotka předpokládá, že hospodářským výsledkem jejího hospodaření bude ztráta, včetně ztráty z minulých účetních období, je nutné, aby se souhlasem zřizovatele před uzavřením účetních knih ztrátu vyrovnala. (Šafránek a Svobodová, 2008)

Je důležité, aby kroky vedoucí k ukončení existence právnické osoby byly započaty několik měsíců před datem, ke kterému příspěvková organizace má zaniknout. Délka doby, po kterou budou trvat činnosti vedoucí k ukončování existence organizace, je různá, vyplývá např. z doby, po kterou bude trvat nezbytná inventarizace majetku apod.

Většinu činností spojenou se zrušením příspěvkové organizace provádí organizace sama. Záleží na zřizovateli, jestli se rozhodne uložit např. obecnímu úřadu, aby prováděl dohled nad pracemi vedoucími k ukončení činnosti příspěvkové organizace. Zákon tento postup nikterak neupravuje a bude proto záležet na každém zřizovateli a jeho konkrétních podmínkách, jakým způsobem se rozhodne.

Zřizovatel dále rozhodne o umístění a užití svého majetku, se kterým rušená organizace hospodařila a převezme ke dni ukončení existence PO její práva a závazky.

Pokud je příspěvková organizace zřízena na dobu určitou, pak její existence končí datem uvedeným v rozhodnutí zastupitelstva o jejím zřízení a ve zřizovací listině.

Mockovčiaková (2009) ještě připomíná, že: „*transformaci příspěvkové organizace nelze učinit. Přeměna právní formy „příspěvková organizace“ na jinou formu právnické osoby není možná, aniž by byla příspěvková organizace zrušena. Vždy je nutné nejprve příspěvkovou organizaci zrušit a jiným postupem založit jinou právnickou osobu*“. (Mockovčiaková, 2009, s. 23)

2 FINANCOVÁNÍ PŘÍSPĚVKOVÝCH ORGANIZACÍ

Příspěvkové organizace jsou financovány z různých zdrojů. Velká část peněžních prostředků plyne příspěvkovým organizacím z rozpočtu svého zřizovatele (stát, kraj, obec), další prostředky mohou být poskytovány ze státního rozpočtu nebo z rozpočtu Evropské Unie, příjmy ale také mohou být získány díky vlastní činnosti. Příspěvkové organizace dále hospodaří s finančními prostředky svých fondů, s peněžitými dary od fyzických a právnických osob a s dalšími prostředky poskytnutými ze zahraničí.

Získávání peněžních prostředků v neziskovém sektoru bývá velmi často označováno pojmem „fundraising“. Je to tedy získávání, resp. hledání zdrojů, které mají pomoci především neziskovým organizacím zbavit se nedostatku finančních prostředků. (Rektořík, 2007)

PO mohou být tedy financovány z těchto zdrojů:

Obrázek 3 Zdroje financování PO (vlastní zpracování)

2.1 Financování ze státního rozpočtu

Neinvestiční dotace

Mezi hlavní finanční zdroje příspěvkových organizací patří dotace ze státního rozpočtu. Neinvestiční dotace je určena ke krytí přímých nákladů PO, a to bez rozdílu zřizovatele. Jedná se především o příspěvky na pokrytí mzdových nákladů, o účelové prostředky na vytvoření pracovních příležitostí formou veřejně prospěšných prací a různé jiné příspěvky spojené s běžným provozováním PO. Pokud PO nevyčerpá celou výši poskytnuté dotace, je povinna podle zákona č. 218/2000 Sb. vrátit nevyčerpanou část dotace zpět do státního rozpočtu prostřednictvím zřizovatele, kraje a ministerstev.

Investiční dotace

Investiční dotace je taková dotace, která neslouží ke krytí běžných provozních nákladů, ale je určena např. na pořízení nového majetku, na rekonstrukce stávajícího majetku nebo na různé opravy apod. Způsob úhrady investičních nákladů se u jednotlivých zřizovatelů výrazně liší. Většina zřizovatelů nepředala příspěvkové organizaci do správy nemovitý majetek. V tom případě příspěvkové organizace neprovádí odpisy a zřizovatel pak zajišťuje reprodukci nemovitého majetku sám a na pořízení movitého investičního majetku poskytuje příspěvkové organizaci dotaci do investičního fondu. Investiční finanční zdroje mohou zřizovatelé a příspěvkové organizace získat v rámci programu financovaného prostřednictvím státního rozpočtu podle vyhlášky Ministerstva financí č. 40/2001 Sb., o účasti státního rozpočtu na financování programů reprodukce majetku.

2.2 Financování z prostředků zřizovatele

Příspěvek na provoz

Pokud je PO zřizována územním samosprávným celkem, pak je zdrojem příspěvku na provoz obec nebo kraj. Pokud je PO zřizovaná státem, a jedná se tedy o čistě státní příspěvkovou organizaci, nemá nárok na financování prostřednictvím ÚSC a příspěvek na provoz je poskytován ze státního rozpočtu. Zřizovatel (stát i ÚSC) poskytuje organizaci příspěvek na provoz v návaznosti na výkony nebo jiná kritéria jejích potřeb. Příspěvek je určený především na krytí běžných provozních výdajů, jako je spotřeba materiálu, spotřeba energie, opravy a další běžné výdaje. Příspěvek na provoz může mít také podobu příspěvku na mzdové náklady, který slouží především ke krytí chybějících prostředků na výplaty zaměstnanců. Příspěvek na provoz může být také určený na finanční krytí účetních odpisů,

které jsou zdrojem investičního fondu. Výše tohoto příspěvku nebo úhrad podle jiných zákonů, jimiž příspěvková organizace zabezpečuje odměňování za práci svých zaměstnanců, má vliv na to, zda organizace odměňuje své zaměstnance platem, nebo mzdou.

2.3 Výnosy z vlastní činnosti

Financování příspěvkové organizace z vlastní činnosti představuje tzv. uživatelský poplatek. Peková (2004) udává, že uživatelský poplatek jako modifikovaná cena za spotřebu lokálních nebo regionálních veřejných statků se využívá u tzv. smíšených veřejných statků. Dále také doplňuje, že využívání uživatelských poplatků za smíšené veřejné statky považuje teorie místních financí jako efektivnější, jelikož uživatelé, kteří spotřebovávají více určitého druhu smíšeného veřejného statku, platí více než ti, kteří spotřebovávají tohoto veřejného statku méně. (Peková, 2004)

Výše výnosů z vlastní činnosti odpovídá možnostem jednotlivých příspěvkových organizací. U některých příspěvkových organizací jsou dokonce stanoveny právními předpisy (např. příspěvek na úhradu neinvestičních nákladů základních uměleckých škol, úhrada nákladů na potraviny u školních jídelen atd.). K dalším výnosům z vlastní činnosti je možné zařadit prostředky za pronájem a prodej majetku ve vlastnictví organizace.

2.4 Fondy příspěvkové organizace

Použití, struktura a tvorba fondů je stanovena zákonem č. 218/2000 Sb. ve znění pozdějších předpisů, jedná-li se o státní příspěvkové organizace a zákonem č. 250/2000 Sb., pokud je zřizovatelem ÚSC. Jedná se o fond odměn, rezervní fond, fond reprodukce majetku a investiční fond a fond kulturních a sociálních potřeb. Tvorba a použití vyplývá z rozpočtových pravidel, až na FKSP, který je řízen samostatnou vyhláškou Ministerstva financí. Po stanovení celkového hospodářského rozpočtu rozhodne zřizovatel na základě návrhu příspěvkové organizace o případném přidělu do příslušných fondů (fond odměn, rezervní fond). (Nováková, 2010)

Nepochybně jsou fondy významným nástrojem, neboť jejich pomocí je možné manipulovat s hospodářským výsledkem. Nezapomínejme však na to, že organizace by měla mít dobře zmapovány všechny způsoby, jimiž jsou fondy naplňovány, a podle toho také řídit vlastní peněžní toky. Obvyklý zdroj - zisk - ještě neznamena, že organizace má zisk podložen i finančně, spíše naopak, zisk v podmínkách příspěvkové organizace je tvořen např. nákupem zásob materiálu nebo zboží, které nebylo vyskladněno ve stejném období. Máme-

li v úmyslu vyplatit odměny z fondu odměn, tam je již nutné, abychom fond měli podložený i finančními prostředky.

2.5 Financování z doplňkové činnosti

Doplňková činnost je taková činnost, kterou příspěvková organizace vytváří mimo svou hlavní činnost. Pokud PO vytváří ve své doplňkové činnosti zisk, může jej použít jen ve prospěch své hlavní činnosti, ale není také vyloučené, že zřizovatel povolí organizaci jiné využití tohoto zdroje. (Zeman, 2008)

Názvy okruhů doplňkové činnosti musí odpovídat přesně názvům živností podle zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání. Pro jednotlivé okruhy doplňkové činnosti musí mít příspěvková organizace příslušná živnostenská oprávnění. Podle § 4 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání není pronájem nebytových prostor živností a není potřeba ho uvádět v okruzích povolených doplňkových živností.

Zaměstnanci zajišťující doplňkovou činnost musí mít se zaměstnavatelem sjednány na tyto činnosti zvláštní pracovní smlouvy nebo dohody o provedení práce, případně pracovní činnosti.

Ne všechny příspěvkové organizace mají od svého zřizovatele povoleno provozování doplňkové činnosti.

2.6 Příspěvky a dary od fyzických a právnických osob

Další alternativou pro získání finančních prostředků pro PO je příjem darů, příspěvků a sponzoring. Podle zákona č. 357/1992 Sb. o dani dědické, dani darovací a dani z převodu nemovitostí je od darovací daně osvobozeno bezplatné nabytí majetku v případě, že dar bude použit pro realizaci cílů, ke kterým byla organizace založena.

Pro dárce je činnost darování výhodná z daňového hlediska, jelikož si může od daňového základu odečíst tzv. odčitatelnou položku – dary. Pro uplatnění odčitatelné položky musí být podle zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů § 20 odst. 8 splněna podmínka, že hodnota jednoho daru musí být minimálně 2000 Kč. Maximální snížení daňového základu je však o 5%. (Stuchlíková, 2008)

2.7 Ostatní zdroje financování

Další možnost jak financovat PO je pomocí dotací na úhradu provozních výdajů, které jsou nebo mají být kryty z rozpočtu Evropské unie, včetně stanoveného podílu státního roz-

počtu na financování těchto výdajů. Peněžní prostředky může PO získat i v podobě dotace na úhradu provozních výdajů podle mezinárodních smluv, na základě kterých jsou České republice svěřeny peněžní prostředky z finančního mechanismu Evropského hospodářského prostoru, z finančního mechanismu Norska a programu švýcarsko-české spolupráce. Finanční prostředky mohou příspěvkovým organizacím plynout také ze smluv o spolupráci nebo sdružení prostředků.

Prostředky, které na stanovený účel nebyly použity, podléhají finančnímu vypořádání se státním rozpočtem za rok, ve kterém byl splněn účel, na který byla dotace poskytnuta. (Zeman, 2008)

Příspěvkové organizaci může její zřizovatel uložit odvod do svého rozpočtu, jestliže její plánované výnosy překračují její plánované náklady, a to jako závazný ukazatel rozpočtu, nebo její investiční zdroje jsou větší, než je jejich potřeba užití podle rozhodnutí zřizovatele, nebo porušila rozpočtovou kázeň. (Maderová Voltnerová a Tégel, 2009)

Podle zákona č. 250/2000 Sb. o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů se příspěvková organizace dopustí porušení rozpočtové kázně tím, že

- použije finanční prostředky, které obdrží z rozpočtu svého zřizovatele, v rozporu se stanoveným účelem,
- převede do svého peněžního fondu více finančních prostředků, než stanoví tento zákon nebo než rozhodl zřizovatel,
- použije prostředky svého peněžního fondu na jiný účel, než stanoví tento zákon nebo jiný právní předpis,
- použije své provozní prostředky na účel, na který měly být použity prostředky jejího peněžního fondu podle tohoto zákona, nebo
- překročí stanovený nebo přípustný objem prostředků na platy, pokud toto překročení do 31. prosince nekryla ze svého fondu odměn.

Za porušení rozpočtové kázně uloží zřizovatel příspěvkové organizaci odvod do svého rozpočtu ve výši neoprávněně použitých prostředků, a to nejpozději do 1 roku ode dne, kdy porušení rozpočtové kázně zjistil, nejdéle však do 3 let ode dne, kdy k porušení rozpočtové kázně došlo.

Zřizovatel může z důvodu zamezení tvrdosti snížit nebo prominout odvod za porušení rozpočtové kázně na základě písemné žádosti příspěvkové organizace podané do 1 roku od uložení odvodu. (Zeman, 2008)

3 HOSPODAŘENÍ PŘÍSPĚVKOVÝCH ORGANIZACÍ

3.1 Hospodaření příspěvkových organizací zřizovaných státem

Hospodaření těchto PO se řídí rozpočtem nákladů a výnosů, který se i po zahrnutí příspěvku ze státního rozpočtu sestavuje jako vyrovnaný. Hospodaření s prostředky rozpočtu a sestavování rozpočtu ve sféře státní správy upravuje zákon č 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech republiky, ve znění pozdějších předpisů. Rozpočet se sestavuje na hlavní činnost. Pokud by rozpočet vykazoval přebytek výnosů nad náklady, zřizovatel by stanovil příspěvkové organizaci odvod z provozu. Pokud by se rozpočet sestavil s převahou nákladů i po zahrnutí příspěvku ze státního rozpočtu a rozpočet by se vyrovnal použitím rezervního fondu, potom je třeba toto použití fondu na „výdaje nezajištěné v rozpočtu zřizovatele“ zahrnout již do rozpočtu. Jestliže by skutečnost na konci roku byla příznivější, tj. předpokládaná ztráta by byla nižší, potom se nepoužitý rezervní fond vrátí zpět. A naopak pokud by se skutečnost v průběhu roku vyvíjela nepříznivě vzhledem k vyrovnanému rozpočtu, potom musí příspěvková organizace učinit opatření, aby se zajistilo vyrovnání zhoršeného výsledku. (Stejskalová, 2006)

Šelešovský (2002) uvádí, že: „*Při významné změně podmínek, za nichž byl stanoven příspěvek ze státního rozpočtu, může zřizovatel buď zkrátit příspěvek, nebo stanoví dodatečně odvod z provozu. Při opačné relaci může zvýšit příspěvek. Jestliže nebude v rozpočtu zřizovatele pro toto řešení krytí, může PO obdržet přechodnou návratnou finanční výpomoc, kterou vyrovná z výsledku hospodaření následujících let. Kdyby se tak nestalo, zruší zřizovatel příspěvkovou organizaci do konce následujícího roku po roce, kdy měl být zhoršený výsledek uhrazen. Činnost PO zajistí organizační složka státu*“. (Šelešovský a kol., 2002, s 25)

Příspěvkové organizaci může být svěřen k hospodaření státní majetek, z jehož pronájmu může mít organizace příjmy. Rozlišuje se však příjem z hospodaření s nemovitým majetkem a příjmy z hospodaření s movitými věcmi. Příjmy z pronájmu nemovitostí, případně příjmy z prodeje nemovitého majetku České Republiky se vždy musí odvádět do státního rozpočtu. Neplatí, že je PO může použít na financování oprav a udržování tohoto majetku jako tomu bylo do roku 2001, než vstoupil v platnost nový zákon upravující tuto problematiku. Povinnost odvodu se nevztahuje na nemovitý majetek, který PO získala darem nebo dědictvím. I kdyby tento majetek prodala, příjem, z prodeje jí zůstane k dispozici a bude

zdrojem fondu reprodukce majetku. Příjmy z prodeje dlouhodobého movitého majetku se stávají zdrojem fondu reprodukce majetku. (Šelešovský a kol., 2002)

Příspěvková organizace zřizovaná státem tvoří a hospodaří s těmito peněžními fondy:

3.1.1 Rezervní fond

Rezervní fond se od 1. 1. 2010 rozděluje na 2 tituly – rezervní fond tvořený ze zlepšeného výsledku hospodaření a rezervní fond z ostatních titulů. Rezervní fond se tedy tvoří ze zlepšeného výsledku hospodaření příspěvkové organizace na základě schválení jeho výše zřizovatelem po skončení roku, sníženého o případné převody do fondu odměn, z přijatých peněžních darů, z dotací na úhradu provozních výdajů, které mají být kryty z rozpočtu EU, z dotací na úhradu provozních výdajů, podle mezinárodních smluv a z peněžních prostředků poskytnutých ze zahraničí. (Nováková, 2010)

Fond je možné použít k úhradě zhoršeného výsledku hospodaření, k úhradě sankcí nebo k překlenutí časového nesouladu mezi výnosy a náklady. Nově je možno použít rezervní fond k doplnění fondu reprodukce majetku, avšak pouze se souhlasem zřizovatele. Není možné čerpání fondu na nákup cenných papírů. Ty totiž nemůže PO podle nových pravidel nakupovat (Peterová, 2011)

3.1.2 Fond reprodukce majetku

Fond reprodukce majetku je upraven obdobně jako FRIM. Je tvořen zúčtováním odpisů, ze zlepšeného výsledku hospodaření až do výše 25% tohoto výsledku, z rezervního fondu, z finančního daru na dlouhodobý majetek nebo z prostředků poskytnutých ze zahraničí. Nově je zdrojem fondu výnos z prodeje dlouhodobého movitého majetku hmotného i nehmotného. (Nováková, 2010)

Použití fondu jako doplňkového zdroje pro financování oprav a udržování hmotného a nehmotného dlouhodobého i krátkodobého majetku se rozšiřuje i na pořízení krátkodobého hmotného a nehmotného majetku. Tady dochází k určitým nesrovnalostem ve vymezení majetku podle dosud platného zákona o účetnictví a postupů účtování. Dlouhodobým majetkem se rozumí majetek, jehož použitelnost je delší než jeden rok. Není však uvedena finanční hranice odlišující drobný dlouhodobý majetek od zásob, které jsou jednoznačně krátkodobým majetkem.

3.1.3 Fond odměn

Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla) § 59 stanovuje, že fond odměn je tvořen přidělem ze zlepšeného hospodářského výsledku organizace, a to maximálně do výše 80% stanoveného nebo přípustného objemu prostředků na platy. Z fondu odměn se hradí přednostně případné překročení prostředků na platy, jehož výše se zjišťuje podle zvláštního právního předpisu. Dále je fond určen na odměny zaměstnancům.

3.1.4 Fond kulturních a sociálních potřeb

Fond kulturních a sociálních potřeb musí být v souladu s vyhláškou č. 310/95 Sb. v platném znění. FKSP je tvořen ve výši 1% objemu ročních prostředků na platy, dále jako příjem peněžního daru a z finančních náhrad od pojišťoven. Používá se především k částečným nebo úplným úhradám různých potřeb zaměstnanců, jako jsou např. strava v zaměstnání, rekreační poukazy atd., ale třeba i k nákupu materiálu nebo nákupu DHM. (www.management-marketing.studentske.eu)

3.1.5 Hospodaření s majetkem

Jestliže PO hospodaří s nemovitostí v majetku státu, kterou užívá organizační složka státu, potom nebude příspěvkové organizaci poskytována náhrada. Organizační složce státu a jí zřízené PO se při plnění předmětu její činnosti neposkytují peněžitá plnění. To se nevztahuje na konference a další odborné akce, které pořádá PO nebo organizační složka.

PO může pojistit pouze majetek České republiky. Jiné pojištění může uzavřít jen v případě, že tak stanoví zvláštní zákon. (Šelešovský, 2002)

3.2 Hospodaření příspěvkových organizací zřizovaných územními samosprávnými celky

Příspěvková organizace musí mít vyrovnané hospodaření, to znamená, že by měla využívat více zdrojů, ze kterých se jí dostává finančních prostředků. Hospodaří jednak s vlastními příjmy, s příspěvkem zřizovatele, s prostředky svých fondů, může přijímat dary od fyzických i právnických osob, a to i ze zahraničí, avšak finanční hospodaření těchto organizací je ovlivněno především vztahem k rozpočtu zřizovatele a taktéž i vlivem zřizovatele na ekonomické rozhodování příspěvkové organizace. (Otrusínová, 2011)

Příspěvek na provoz, který zajišťuje zřizovatele ze svého rozpočtu, je poskytován v návaznosti na výkony nebo jiná kritéria. Tyto zdroje by měly být vyrovnané s potřebami organizace. Povinností PO je sestavit finanční plán, ve kterém se porovnávají plánované náklady s plánovanými výnosy. (Šelešovský a kol., 2002)

Pokud by se ve finančním plánu projevilo, že výnosy překračují plánované náklady, zřizovatel by mohl v tomto případě stanovit odvod z provozu jako závazný ukazatel rozpočtu. Obdobně může stanovit i odvod z odpisů, pokud jsou investiční zdroje větší, než je potřebná suma jejich využití. (Otrusinová, 2011).

Vztah rozpočtu PO k rozpočtu zřizovatele se může v neprospěch PO změnit jen z objektivně působících příčin. V organizacích v rámci působnosti samosprávy je hospodaření a tvorba rozpočtu upravena zákonem č. 250/2000 Sb. O rozpočtových pravidlech územních rozpočtů. (Šelešovský a kol., 2002)

Příspěvková organizace zřizovaná územním samosprávným celkem tvoří a hospodaří s těmito peněžními fondy:

3.2.1 Rezervní fond

Podle §30 zákona č. 27/2008 Sb., kterým se mění zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, se rezervní fond používá k rozvoji činnosti PO, k úhradě případných sankcí uložených za porušení rozpočtové kázně, k úhradě své ztráty za předchozí léta a k překlenutí časového nesouladu mezi výnosy a náklady. Tvorba tohoto fondu je stejná jako u PO zřizované organizační složkou státu. Návrh na rozdělení výsledku hospodaření do tohoto fondu předkládá organizace věcně příslušnému odboru v rozborech hospodaření. Výše návrhu je zohledňována potřebou organizace čerpat prostředky rezervního fondu v souladu se zákonem. Aby mohlo být čerpáno z rezervního fondu ve prospěch posílení investičního fondu, musí tento návrh schválit rada kraje na základě žádosti organizace zaslané věcně příslušnému odboru. (Nováková, 2010)

3.2.2 Investiční fond

Investiční fond slouží k financování investičních potřeb PO. Je tvořen především z odpisů, avšak podle odpisového plánu schváleného zřizovatelem. Organizace musí každoročně vypracovat plán čerpání investičního fondu seřazený podle priorit, který předkládá věcně příslušnému odboru k návrhu rozpočtu na investice a opravy.

Zdrojem fondu jsou i přijaté investiční dotace jak z rozpočtu zřizovatele, tak ze státních fondů. Pokud to zřizovatel připustí, bude zdrojem investičního fondu i výnos z prodeje hmotného dlouhodobého majetku. Příspěvková organizace může přijímat dary a příspěvky od jiných subjektů k investičním účelům, a ty se potom stávají rovněž zdrojem tohoto fondu. Z hospodářského výsledku se fond netvoří přímo, ale prostřednictvím rezervního fondu ve výši povolené zřizovatelem. Fond se použije k financování investičních potřeb, ke splátkám investičních úvěrů a půjček. Kdyby výše fondu přesahovala potřeby PO, může jí zřizovatel stanovit odvod z odpisů. Jako doplňkový zdroj financování oprav a udržování ho lze použít jen u oprav a udržování nemovitého majetku ve vlastnictví zřizovatele. (Otrusínová, 2011).

3.2.3 Fond odměn

Pro tvorbu fondu odměn je stanoven jen maximální limit, a to do výše 80 % celkového zlepšeného výsledku hospodaření, pokud tento současně nepřekročí 80 % stanoveného objemu prostředků na platy. Minimální příděl stanoven není, proto nulový příděl – tedy žádná tvorba se akceptuje. Příděl do fondu schvaluje zřizovatel, neboť ten rozhoduje o rozdělení kladného výsledku hospodaření do fondu odměn a do rezervního fondu. Použije se na případné překročení prostředků na platy v souladu se zvláštním předpisem. (www.ucetnictvino.cz)

3.2.4 Fond kulturních a sociálních potřeb

Fond kulturních a sociálních potřeb je určen k zabezpečování sociálních, kulturních a jiných potřeb zaměstnanců příspěvkové organizace. Je tvořen přídělem ve výši 1% (s platností od 1. 1. 2010) z ročního objemu mzdových nákladů a je to jediný fond, který nelze tvořit ze zlepšeného výsledku hospodaření. (Otrusínová, 2011).

Podle ustanovení § 14 odst. 1 písm. d) vyhlášky o FKSP lze z fondu poskytovat zaměstnancům věcné nebo peněžité dary mj. „při prvním odchodu do starobního nebo plného invalidního důchodu“ (po změnách provedených v právní úpravě důchodového pojištění s účinností od 1. 1. 2010 je třeba plným invalidním důchodem rozumět invalidní důchod pro invaliditu třetího stupně). Vyhláška neuvádí konkrétní částku (peněžitého) daru, platí ale, že celková výše darů může činit nejvýše 15 % ze základního přídělu. Nevyčerpanou část limitu lze přitom převádět do dalšího roku pro stejný účel, a to nad stanovený limit. (www.mzdovapraxe.cz)

3.2.5 Hospodaření s nemovitým majetkem

Příspěvková organizace hospodaří s nemovitým majetkem ve vlastnictví kraje, který jí byl předán k hospodaření v souladu se zřizovací listinou, může však hospodařit s nemovitým majetkem i na základě smlouvy o nájmu nebo výpůjčce. O předání nemovitého majetku k hospodaření (taktéž i o odejmutí) rozhoduje rada kraje. Pokud nastanou jakékoliv změny v evidenci nemovitého majetku v důsledku vlastní investiční činnosti, příspěvková organizace musí neprodleně informovat zřizovatele. Příspěvková organizace má povinnost každoročně provádět inventarizaci majetku. Po ukončení inventarizace organizace neprodleně informuje svého zřizovatele o výsledku inventarizace.

Pokud příspěvková organizace hospodaří s nemovitostmi, které jsou ve vlastnictví kraje, a které jsou využívány k podnikatelské činnosti nebo jsou pronajímány, jsou předmětem daně z nemovitostí. (Pelc, 2010)

3.2.6 Hospodaření s movitým majetkem

Příspěvkové organizace pořizují movitý majetek k hospodaření do vlastnictví kraje, a to v souladu se zákonem č. 250/2000 Sb., při respektování majetkových práv a povinností stanovených organizací zřizovací listinou a ustanoveními tohoto předpisu. Pokud organizace žádá o pořízení movitého majetku, musí zaslat žádost věcně příslušnému odboru. Pokud PO pořizuje movitý majetek, musí dle zřizovací listiny obdržet souhlas od svého zřizovatele. Ve smlouvě o pořízení majetku je jako nabyvatel uvedena příspěvková organizace, ale také zde musí být uvedeno, že majetek je nabýván do vlastnictví kraje. (Havlan, 2004)

Přebytečný a neupotřebitelný majetek může organizace vyřadit. Vyřazený majetek je možné dále prodat, ale v takovém případě má organizace povinnost do 30. ledna následujícího roku předat svému zřizovateli informaci o tržbách za uplynulé účetní období z majetku vyřazeného prodejem. (Havlan, 2004)

3.3 Rozdělování zlepšeného výsledku hospodaření

Zlepšený výsledek hospodaření PO se rozděluje takto:

- přiděl do fondu odměn, který může činit 20 % zlepšeného výsledku hospodaření, nejvýše však 20 % limitu prostředků na platy,
- zbývající zlepšený výsledek se převede do rezervního fondu.

Do dalších peněžních fondů se přímo nepřiděluje. Se souhlasem zřizovatele je možno převést do investičního fondu část vytvořeného rezervního fondu. Do FKSP přiděly z výsledku hospodaření nepřipadají v úvahu, neboť to nepřipouští vyhláška č. 310/95 Sb.

Na rozdíl od příspěvkových organizací zřízených ústředními orgány státní správy mohou PO v rámci územních rozpočtů uzavírat smlouvy o půjčce, o úvěru, avšak jen po předchozím souhlasu zřizovatele. (Šelešovský, 2002)

4 FINANČNÍ ANALÝZA PŘÍSPĚVKOVÉ ORGANIZACE

Finanční analýza je specifická část analýzy zdrojů, což v praxi znamená, že jde o analýzu činností, v nichž primární úlohu hrají finance a čas. Cílem finanční analýzy je odhalit silné a slabé stránky firmy, zjistit její výkonnost a získané informace vyhodnotit tak, aby se z provedené finanční analýzy stal jeden z nástrojů sloužící k řízení podniku. (Kraftová, 2002)

Kraftová (2002) dodává, že: „*Při finanční analýze je nutné brát ohled na specifika municipálních firem a vybrat vhodné ukazatele z jednotlivých oblastí finanční analýzy. Některé ukazatele mají pro municipální firmu velký význam, některé mají spíše dokreslující charakter. Mezi těmito ukazateli existují úzké či volnější vazby. Nazýváme je proto strukturovaným souborem ukazatelů finanční analýzy municipální firmy*“.

 (Kraftová, 2002, s. 52))

4.1 Dílčí ukazatele finanční analýzy municipální organizace

Dílčí ukazatele finanční analýzy jsou využívány pro technickou finanční analýzu. Analýza se většinou provádí na základě účetních dat, tj. jako analýza ex post (pohled do minulosti), ale rovněž je zde možnost ji aplikovat jako analýzu ex ante (pohled do budoucnosti).

Všechny municipální organizace si pro své sledování vybírají oblasti, které jsou pro ně důležité, stejně tak i ukazatele, které poskytují nejvíce informací o míře dosahování stanovených cílů a o silných a slabých stránkách finančního řízení. Vždy je nutné brát ohled na souvislosti, které existují mezi jednotlivými oblastmi finanční analýzy a jednotlivými ukazateli. S tímto ohledem se musí volit pro finanční analýzu municipální firmy ukazatele v určitém strukturovaném souboru. (Kraftová, 2002)

Nejdůležitějšími a nejvyužívanějšími ukazateli municipální organizace jsou ukazatele autarkie, rentability a likvidity.

4.1.1 Ukazatele autarkie

Ukazatel autarkie (míra autarkie) udává míru soběstačnosti municipální firmy. Při hodnocení míry autarkie je důležité dodržení dvou požadavků, které pokud nejsou splněny, komplikují vyhodnocení těchto modifikovaných ukazatelů rentability. Tyto požadavky jsou:

- předpoklad plného nasycení (saturace) poptávky nabídkou,
- předpoklad, že neexistuje soukromá firma, která by na stejnou úroveň výstupů potřebovala menší vstupy.

V závislosti na použitých datech rozeznáváme autarkii hodnocenou na bázi:

- výnosově nákladové – má obsaženy aplikované účetní principy jako např. aktuálnost, realizační princip, věcnou shodu nákladů a výnosů apod.,
- příjmově výdajové – je vázaná na tok peněžních prostředků a je nutné odlišit, zda do příjmů a výdajů jsou zahrnovány pouze provozní (neinvestiční) toky nebo se uvažuje o celkových tocích (investičních i neinvestičních).

Jak uvádí Kraftová (2002) „ukazatel autarkie na příjmově výdajové bázi je zdánlivě vhodnější pro municipální firmy orientované spíše na sledování příjmů a výdajů v návaznosti na rozpočet zřizovatele, ovšem obsahuje v sobě řadu úskalí“. Tato úskalí představují např. v příjmech zachycené prostředky, které mohou představovat výnosy vázané na jiné než hodnocené období. V takovém případě může dojít ke zkreslení interpretace ukazatele z hlediska míry schopnosti generovat příjmy ve vazbě na výkony hodnoceného období. Naopak koncipování výdajů bez odpisů investičního majetku vede k tomu, že celkový ukazatel nezachycuje míru samoreprodukce tohoto majetku municipální firmou. (Kraftová, 2002, s. 101)

Mezi hlavní ukazatele autarkie patří:

- autarkie hlavní činnosti na bázi výnosů a nákladů,
- celková autarkie na bázi příjmů a výdajů a její modifikovaná podoba v provozní oblasti,
- míra příjmů z neinvestiční dotace na celkových provozních příjmech.

Autarkie hlavní činnosti na bázi výnosů a nákladů

$$A_{HV - H\check{C}} = (V_{H\check{C}} / N_{H\check{C}}) * 100,$$

kde $A_{HV - H\check{C}}$ = autarkie hlavní činnosti na nákladové výnosové bázi,

$V_{H\check{C}}$ = výnosy z hlavní činnosti,

$N_{H\check{C}}$ = náklady hlavní činnosti.

Autarkie hlavní činnosti na bázi výnosů a nákladů se týká pouze hlavní činnosti a odráží míru, v jaké je municipální firma soběstačná z hlediska pokrytí svých nákladů hlavní činnosti z dosažených výnosů, a to v procentech.

Do výnosů se zahrnují neinvestiční dotace, které jsou částí veřejných prostředků pro zajištění municipální firmou realizovaných veřejných produktů a které zpravidla představují nejvýznamnější část výnosů.

Jako pozitivní výsledek lze hodnotit, pokud je ukazatel roven 100 %. V případě menší hodnoty je nedostatečné krytí nákladů výnosy a je třeba provést analýzu příčin. V případě hodnoty větší než 100 % je nutné zhodnotit, co tuto situaci způsobuje a také je dobré zvážit, zda by se tyto dotační prostředky nedaly využít jinde. (Kraftová, 2002)

Celková autarkie na bázi příjmů a výdajů

$$A_{CF} = (P_Y / V_e) * 100, \text{ resp. } A_{CF} = (NIPy / NIVe) * 100,$$

kde A_{CF} = autarkie na příjmově výdajové bázi celkem,

P_Y = příjmy,

V_e = výdaje,

$NIPy$ = neinvestiční (provozní) příjmy,

$NIVe$ = neinvestiční (provozní) výdaje.

Municipální organizace by měla být schopná hospodařit ve smyslu příjmově výdajové soběstačnosti se stoprocentním pokrytím výdajů příjmy. Při hodnotě výrazně nad 100% by organizace měla uvažovat o řízení CF směrem k vyššímu zhodnocení dočasně volných prostředků, resp. zhodnotit vztah k autarkii na bázi výnosů a nákladů. Pokud je hodnota pod 100%, pak je nutné hledat příčiny s cílem odstranění dlouhodobě existující absence autarkie pokrytí výdajů příjmy a znovu posoudit vztah k výnosově nákladové autarkii. (Kraftová, 2002)

Míra příjmů z neinvestiční dotace na celkových provozních příjmech

$$A_{NID} = (NID / NIPy) * 100,$$

kde A_{NID} = míra příjmů z neinvestiční dotace na neinvestičních příjmech,

NID = neinvestiční dotace,

$NIPy$ = neinvestiční příjmy.

Kraftová (2002) uvádí, že: „Ukazatel míry pokrytí celkových provozních příjmů provozních dotací je významným indikátorem podílu rozpočtových prostředků na financování produkce municipální firmy. Představuje součást hodnocení struktury příjmů, jejíž analýza je důležitá zejména v období změn přístupu k zajištění financování produkce veřejných produktů, které patří do působnosti municipální firmy. (Kraftová, 2002, s. 104)

4.1.2 Ukazatele rentability

U municipálních organizací je rentabilita považována za velmi diskutovaný problém. Smyslem hlavní činnosti takovéto organizace totiž není zisk jako účetní hodnota. Municipální firmy ale mohou provozovat vedle své hlavní činnosti i činnost vedlejší a tady se jejich cíle, co se týče rentability, liší. Cílem hlavní činnosti je vyrovnání nákladů a výnosů. Doplňková činnost má za cíl dosahování zisku.

S ohledem výše zmíněných specifik je analýza rentability municipálních firem navržena pro následující ukazatele:

- rentabilita nákladů doplňkové činnosti,
- míra pokrytí ztráty z hlavní činnosti ziskem z doplňkové činnosti,
- CF – rentabilita provozních příjmů doplňkové činnosti,
- haléřový ukazatel nákladovosti výnosů doplňkové činnosti ve vztahu k Ψ ,
- variátor celkových nákladů,
- rendita.

Rentabilita nákladů doplňkové činnosti

$$r_{\text{NDČ}} = (\text{HV}_{\text{DČ}} / \text{N}_{\text{DČ}}) * 100,$$

kde $r_{\text{NDČ}}$ = rentabilita nákladů doplňkové činnosti,

$\text{HV}_{\text{DČ}}$ = hospodářský výsledek doplňkové činnosti,

$\text{N}_{\text{DČ}}$ = náklady doplňkové činnosti.

Nákladová rentabilita představuje „nejpřísnější“ ukazatel s cílem maximalizace nákladové rentability doplňkové činnosti. Výsledek vychází v % po vynásobení 100.

Peněžní prostředky z doplňkové činnosti z části podporují hlavní činnost firmy a mají také sloužit k posílení hmotné zainteresovanosti pracovníků municipální firmy. Pokud vyjde záporná hodnota, je nutné přijmout opatření ke zvrácení tohoto trendu. V případě, že se nepodaří ani po tomto zásahu dosáhnout kladných hodnot, měla by municipální firma od své vedlejší činnosti upustit. (Kraftová, 2002)

Míra pokrytí ztráty z hlavní činnosti ziskem z doplňkové činnosti

$$Z^{\text{“}} = (\text{zisk}_{\text{DČ}} / \text{ztráta}_{\text{HČ}}) * 100,$$

kde $Z^{\text{“}}$ = míra pokrytí ztráty z hlavní činnosti ziskem z doplňkové činnosti,

$zisk_{D\check{C}}$ = hospodářský výsledek z doplňkové činnosti implicitně v kladné hodnotě,

$ztráta_{H\check{C}}$ = hospodářský výsledek z hlavní činnosti implicitně v záporné hodnotě.

Tento kazatel zachycuje v jaké míře je funkce doplňkové činnosti naplňována a počítá se pouze při realizaci doplňkové činnosti a ztrátě z hlavní činnosti. V tomto případě představuje významnou argumentační hodnotu a využívá se při rozhodování o rozvojové strategii municipální organizace. (Kraftová, 2002)

CF – rentabilita provozních příjmů doplňkové činnosti

$$r_{CF-D\check{C}} = (CF_{D\check{C}} / NIP_{yD\check{C}}) * 100,$$

kde $r_{CF-D\check{C}}$ = cash flow rentabilita provozních příjmů doplňkové činnosti,

$CF_{D\check{C}}$ = tok hotovosti z doplňkové činnosti (zjednodušený),

$NIP_{yD\check{C}}$ = neinvestiční (provozní) příjmy z doplňkové činnosti.

Jedná se o ukazatel, který hodnotí oblast doplňkové činnosti municipální firmy z hlediska míry, v jaké tyto příjmy vytvářejí hotovostní toky, měřené v jejich zjednodušené formě (tj. součtu zisku, odpisů a rezerv). Největší problém daného ukazatele spočívá v kombinaci akruálně pojatého CF proti neakruálně pojatým příjmům, což se může projevit negativně u hodnocení municipální organizace s vysokou mírou pohledávek (pohledávky jsou podvojně účtované jako výnosy, které ovlivňují hospodářský výsledek, avšak příjmy se stanou až s časovým posunem). (Kraftová, 2002)

Haléřový ukazatel nákladovosti výnosů doplňkové činnosti ve vztahu k Ψ

$$HUN = N_{D\check{C}} / V_{D\check{C}},$$

$HUN - \Psi \rightarrow \min,$

kde HUN = haléřový ukazatel nákladovosti,

$N_{D\check{C}}$ = náklady na doplňkovou činnost,

$V_{D\check{C}}$ = výnosy z doplňkové činnosti,

$\Psi = 0,6180339$.

Výpočet haléřového ukazatele má smysl zejména u doplňkové činnosti, která by měla být zisková. Platí zde: čím vyšší ziskovost, tím efektivnější doplňková činnost. Překročení hodnoty $\Psi = 0,6180339$ se v případě municipálních organizací nepředpokládá, ale čím více

se haléřový ukazatel nákladovosti doplňkové činnosti blíží ke zlomovému faktoru Ψ , tím je dosahováno lepšího ekonomického výsledku doplňková činnosti.

4.1.3 Ukazatele likvidity

Ukazatele likvidity jsou v praxi nejčastěji hodnocenými ukazateli municipálních firem. Jedná se o ukazatele:

- **okamžitá likvidita** – jako nejpřísnější ukazatel likvidity využitelný u všech municipálních firem,
- **pohotová (resp. rychlá) likvidita** – u municipálních firem s významnou hodnotou pohledávek,
- **pracovní kapitál pro určení disponibilních operačních prostředků.**

Okamžitá likvidita

$$LI = Pe / KZv,$$

kde LI = okamžitá likvidita,

Pe = peníze a jejich ekvivalenty (tj. včetně termínovaných vkladů a v krátké době obchodovatelných cenných papírů),

KZv = krátkodobé závazky.

Ukazatel okamžité likvidity patří mezi poměrové ukazatele stavových hodnot, ukazuje tedy pouze stav k hodnocenému okamžiku.

Hodnota, které představuje zdravou firmu soukromého ziskového sektoru, by se měla pohybovat okolo hodnoty 0,2, tzn., že peníze by měly představovat zhruba 1/5 hodnoty závazků. Podobné hodnoty by měly dosahovat i municipální organizace, ale hodnota bývá koncem roku obvykle vyšší, což dokazuje potřebu řízení míry zhodnocování volných peněžních prostředků v rámci platných pravidel financování a hospodaření příspěvkových organizací, ale stále s důrazem na efektivnost.

Pohotová likvidita

$$LII = (Pe + Po) / KZv,$$

kde LII = rychlá likvidita,

Pe = peníze a jejich ekvivalenty (tj. včetně termínovaných obchodovatelných

cenných papírů).

Po = krátkodobé pohledávky,

KZv = krátkodobé závazky.

Hodnota ukazatele pohotové likvidity by se měla pohybovat okolo hodnoty 1, která představuje vyrovnanost mezi krátkodobými pohledávkami a krátkodobými závazky.

Výsledek ukazatele pod hodnotou 1 upozorňuje na nebezpečí nesolventnosti. Naopak hodnota ukazatele převyšující hodnotu 1 svědčí o neefektivním vázání prostředků v penězích a pohledávkách, kterou jsou nevyužité, nezhodnocují se opakovaným užíváním v produkčním procesu. (Kraftová, 2002)

Pracovní kapitál, resp. Čistý pracovní kapitál

$$PK = OA - KZv,$$

kde PK = pracovní kapitál (čistý pracovní kapitál),

OA = oběžná aktiva,

KZv = krátkodobé závazky.

Ukazatel čistého pracovního kapitálu představuje prostředky, které má municipální organizace k dispozici pro svou běžnou provozní činnost. Jedná se o absolutní ukazatel likvidity tedy stavovou (okamžikovou) veličinu. Jedná se o jakýsi „manipulační prostor“ pro management, který na jedné straně zohledňuje využitelný krátkodobý majetek, na druhé straně se jeho hodnota snižuje o výši závazků, které je nutné uhradit.

4.1.4 Další ukazatele

Mezi další ukazatele, které se využívají při finanční analýze municipálních firem, patří:

- ukazatele aktivity
- obratu kapitálu,
- míry vázanosti fixních aktiv ve výnosech,
- doby obratu pohledávek,
- poměru dob obratu krátkodobých pohledávek a krátkodobých závazků,
- rychlosti obratu zásob.

- ukazatele financování
 - míry finanční nezávislosti,
 - míry věřitelského rizika,
 - míry oddlužování,
 - míry síly finanční páky.
- ukazatele investičního rozvoje/útlumu
 - koeficient opotřebení dlouhodobého majetku,
 - míry investičního rozvoje.
- ukazatele produktivity
 - práce měřené pomocí přidané hodnoty,
 - míry zhodnocení celkového kapitálu pomocí přidané hodnoty. (Hnilica a Kislingerová, 2005)

II. PRAKTICKÁ ČÁST

5 DOMOV „NA ZÁMKU“ P. O., NEZAMYSLICE

5.1 Charakteristika příspěvkové organizace

Domov „Na Zámku“ p. o. se nachází v areálu bývalého zámku z roku 1764. K areálu domova patří velká zahrada, která slouží k pracovním terapiím, relaxaci i odpočinku. Zařízení se rozprostírá na malebném náměstí vedle kostela sv. Václava, jež bylo v nedávné době zrekonstruováno. Do konce roku 2002 mělo zařízení název Ústav sociální péče pro mládež a dospělé (ÚSP) a bylo součástí Okresního ústavu sociálních služeb Prostějov, který spadal pod Okresní úřad Prostějov. S účinností od 1. ledna 2003 byl ÚSP součástí příspěvkové organizace Sociální služby (Pod Kosířem 24, Prostějov), která patří pod Olomoucký kraj. Uvedená změna nastala na základě ustanovení § 2 odst. 2 zákona č. 290/2002 Sb., o přechodu některých dalších práv a závazků ČR na kraje a obce. Rozhodnutím Zastupitelstva Olomouckého kraje č.j. 2/UZ/20/31/2003 ze dne 18. prosince 2003 byla zřízena ke dni 1. 1. 2004 samostatná příspěvková organizace Ústav sociální péče Nezamyslice. V roce 2008 byla přejmenována na Domov „Na Zámku“, příspěvková organizace. (interní zdroje organizace)

Obrázek 4 Domov „Na Zámku“ p. o., Nezamyslice (www.nazamku.eu)

5.2 Vymezení hlavního účelu a předmětu činnosti příspěvkové organizace

Hlavním účelem zřízení organizace je poskytování komplexních sociálních služeb v souladu se zákonem č. 108/2006 Sb., o sociálních službách. Základním předmětem činnosti organizace je poskytování sociálních služeb vymezených v § 35a § 48 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách. Výše uvedená sociální služba je poskytována formou celoročního pobytu.

Posláním Domova „Na Zámku“, p. o. Nezamyslice je poskytnout svým uživatelům nezbytnou podporu a umožnit jim, aby mohli žít takovým způsobem života, který je charakteristický pro jejich vrstevníky žijící mezi běžnou populací.

Celková kapacita zařízení je stanovena na 120 míst. Cílovou skupinou jsou muži a ženy ve věku od tří let (horní věková hranice je neomezena) s mentálním, smyslovým a tělesným postižením. Pečuje o ně tým 90 zaměstnanců.

Je nutné vytvořit takovou nabídku služeb, která všem uživatelům umožní plnohodnotný život v komunitě, naplňování jejich individuálních potřeb a v případě, kdy toto není možné s ohledem na situaci uživatelů, maximálně přiblížit pobyt uživatelů životu v domácím prostředí. Jedním z mnoha předpokladů pro zkvalitnění poskytovaných služeb je aktivní týmová spolupráce všech zaměstnanců.

Velmi důležitá je individuální podpora, jejímž principem je individuální přístup k uživateli, vždy podle jeho momentálního psychického, zdravotního a fyzického stavu, nálady a dalších okolností týkajících se uživatele. Cílem individuální podpory je umožnit podporovanému člověku plnohodnotné prožití života, doprovod na fyzické i psychické úrovni, pomoc při zdolávání bariér komunikačních, citových, psychických a fyzických. (interní zdroje organizace)

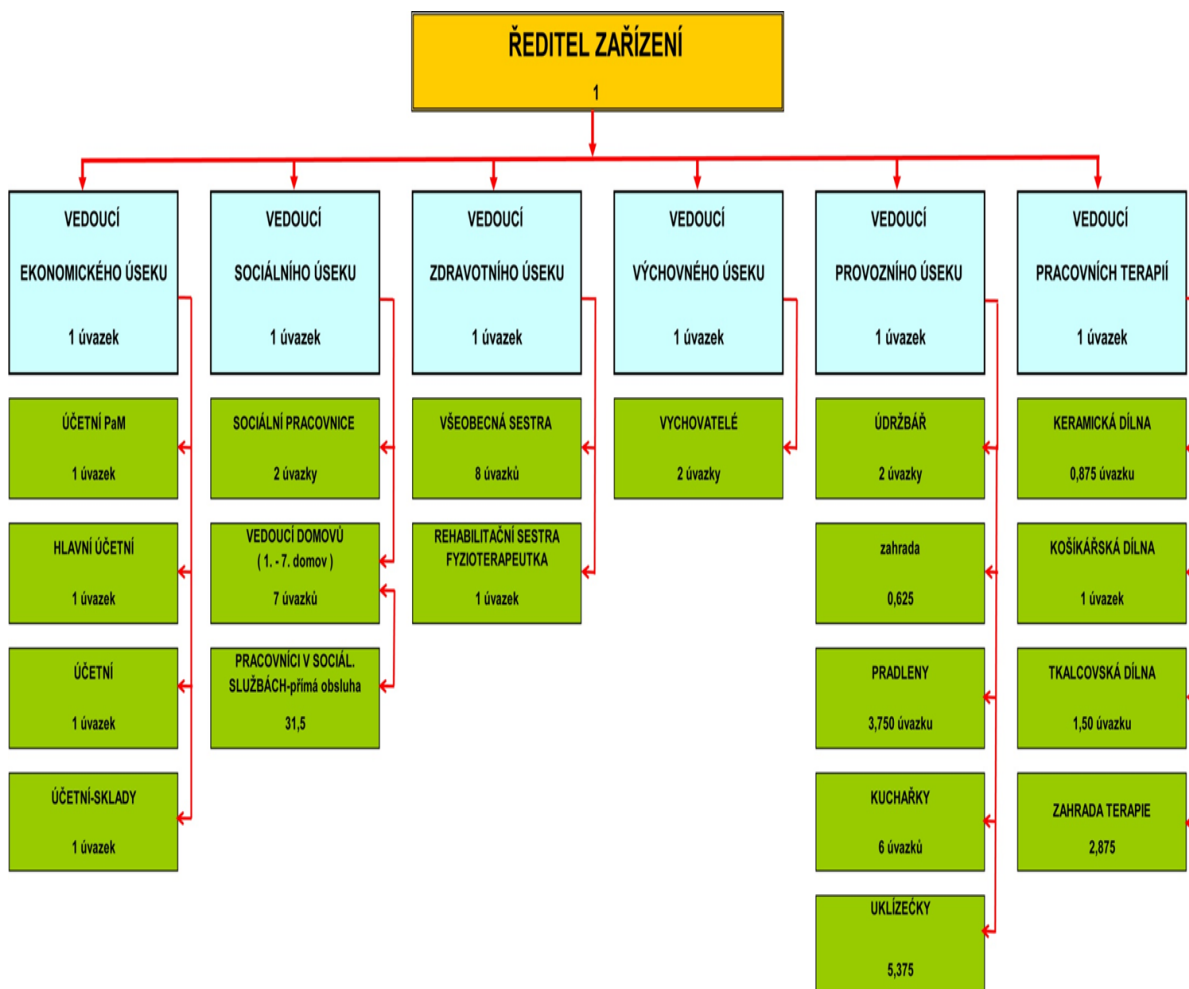
5.3 Organizace řízení příspěvkové organizace

V čele organizace je ředitelka, jmenovaná a odvolávaná Radou Olomouckého kraje. Ředitelka je statutárním orgánem organizace.

Ředitelka odpovídá Radě Olomouckého kraje za celkovou činnost a hospodaření organizace, plní povinnosti vedoucího organizace a další úkoly vyplývající z obecně závazných právních předpisů. Je oprávněna zastupovat organizaci navenek, jednat jejím jménem ve

všech věcech týkajících se činnosti organizace v souladu se zřizovací listinou. Jmenuje a odvolává svého zástupce, který ji zastupuje v době její nepřítomnosti. Základním organizačním vztahem je přímá podřízenost a nadřízenost.

Činnost organizace je zajišťována činnostmi úseku sociálního, zdravotního, výchovného, ekonomického, stravovacího a provozního. Konkrétní úsek řídí vedoucí zaměstnanec jmenovaný ředitelkou organizace. V rámci sociálního úseku je sedm domovů, v čele každého domova stojí vedoucí pracovník a jsou řízeni vedoucí sociálního úseku. (interní zdroje organizace)

Obrázek 5 Organizace řízení Domova „Na Zámku“ (interní zdroje organizace)

6 VYBRANÉ UKAZATELE FINANČNÍ ANALÝZY DOMOVA „NA ZÁMKU“, P. O. NEZAMYSLICE

Tato část bakalářské práce je věnována finanční analýze. Jelikož Domov „Na Zámku“ p. o. v Nezamyslicích je příspěvková organizace, je evidentní, že zde nebude možné provést kompletní finanční analýzu, ale bude možné vypočítat pouze určité dílčí ukazatele, jako jsou likvidita, autarkie nebo čistý pracovní kapitál. Výpočet rentability v tomto případě není možný, protože daná organizace nevykonává žádnou doplňkovou činnost, na kterou bývá výpočet rentability u příspěvkových organizací aplikován. Dále je zde uveden rozbor majetkové a finanční struktury podniku a rozbor nákladů a výnosů organizace za roky 2009 až 2011. Z těchto údajů vychází následné horizontální a vertikální analýzy těchto zjednodušených výkazů.

6.1 Majetková struktura organizace

Z hlediska celkového majetku příspěvkové organizace Domov „Na Zámku“ v Nezamyslicích (tabulka 1 a 2) je zřejmá rostoucí hodnota bilanční sumy aktiv. V roce 2010 se tato hodnota oproti roku 2009 zvýšila téměř o jednu pětinu, v roce 2011 to potom bylo 6% -ní zvýšení oproti roku předchozímu. Tato rostoucí tendence byla způsobena především vyšší hodnotou dlouhodobého hmotného majetku – staveb, které v průběhu let nabývaly vyšších hodnot díky technickým zhodnocením a různým přístavbám. Co se týče rozdělení majetkové struktury organizace na stálá aktiva a aktiva oběžná, tak zde mají značnou převahu aktiva dlouhodobá, která tvoří 90% celkového majetku. V oběžných aktivech je nejvýznamnější položkou bankovní účet, který v roce 2011 zaujímal 9% z celkových 10%. Z tabulky 2 je také patrné, že v roce 2011 organizace razantně snížila velikost svých pohledávek a to o 87% oproti roku 2010. Tento krok je pro organizaci velice výhodný, protože dané prostředky mohou být Domovem „Na Zámku“ použity a organizace tak může efektivněji hospodařit.

Tabulka 1 Majetková struktura Domova „Na Zámku“ (interní zdroje organizace)

(v tis. Kč)	2009	2010	2011
AKTIVA CELKEM	38170	44859	47320
Dlouhodobý majetek	34505	40852	42525
DHM	34502	40852	42525
Pozemky	561	561	561
Stavby	29120	38881	40732
SAMV a SOMV	4937	1394	1215
Pěst. celky	16	16	16
Oběžná aktiva	3668	4007	4794
Zásoby	306	315	274
Materiál	302	309	265
Krátkodobé pohledávky	1045	971	118
Odběratelé	151	151	100
NPO	76	46	17
Krátkodobý fin. majetek	2236	2721	4402
BÚ	2188	2708	3568

Tabulka 2 Horizontální a vertikální analýza majetkové struktury Domova „Na Zámku“ (vlastní zpracování)

	2009	2010	2011	2009/2010	2010/2011
AKTIVA CELKEM	100%	100%	100%	18%	6%
Dlouhodobý majetek	90%	90%	90%	18%	4%
DHM	90%	90%	90%	18%	4%
Pozemky	1%	1%	1%	0%	0%
Stavby	84%	87%	86%	33%	5%
SAMV a SOMV	1%	3%	3%	-116%	-13%
Pěst. celky	0%	0%	0%	0%	0%
Oběžná aktiva	10%	10%	10%	9%	20%
Zásoby	1%	0%	0%	3%	-13%
Materiál	0%	0%	0%	2%	-14%
Krátkodobé pohledávky	3%	2%	0%	-7%	-87%
Odběratelé	0%	0%	0%	0%	-34%
NPO	0%	0%	0%	-39%	-64%
Krátkodobý fin. majetek	6%	6%	9%	21%	62%
BÚ	6%	6%	8%	24%	32%

6.2 Finanční struktura organizace

U finanční struktury organizace je důležitá skutečnost, že vlastní kapitál organizace v průběhu let neustále roste. Z roku 2009 na rok 2010 byl zaznamenán nárůst vlastního kapitálu téměř o jednu pětinu (tabulka 4). Jelikož se jedná o příspěvkovou organizaci, je pravděpodobné, že krytí majetku bude téměř z celé části uskutečňováno pomocí vlastních zdrojů a cizí zdroje budou využívány jen minimálně. Z tabulky 4 je patrné, že cizí zdroje tvoří ve všech letech jen okolo 7% celkové finanční struktury podniku a jedná se pouze o krátkodobé závazky. Výsledek hospodaření ve všech letech netvoří ani 1% procento z celkových zdrojů, což dokazuje vyrovnané hospodaření příspěvkové organizace.

Tabulka 3 Finanční struktura Domova „Na Zámku“ (interní zdroje organizace)

(V tis. Kč)	2009	2001	2011
PASIVA CELKEM	38170	44859	47320
Vlastní kapitál	35496	41928	43782
Fondy účetní jednotky	532	715	886
VH	15	10	7
Cizí zdroje	2674	2931	3538
Krátkodobé závazky	2672	2931	3538
Zaměstnanci	1262	1411	1251
Zúčtování se SZ a ZP	666	794	688

Tabulka 4 Horizontální a vertikální analýza finanční struktury Domova „Na Zámku“ (vlastní zpracování)

(V tis. Kč)	2009	2010	2011	2009/2010	2010/2011
PASIVA CELKEM	100%	100%	100%	17%	6%
Vlastní kapitál	93%	94%	92%	18%	4%
Fondy účetní jednotky	1%	2%	2%	34%	24%
VH	0%	0%	0%	-30%	-34%
Cizí zdroje	7%	6%	7%	10%	21%
Krátkodobé závazky	7%	6%	7%	10%	21%
Zaměstnanci	3%	3%	3%	12%	-11%
Zúčtování se SZ a ZP	2%	2%	1%	19%	-13%

6.3 Vývoj výnosů organizace

Z hlediska dosahovaných výnosů je evidentní, že se jedná o příspěvkovou organizaci, jelikož téměř polovinu výnosů představují výnosy z transferů, tedy příspěvky od zřizovatele a

státu, bez kterých by organizace nebyla schopna samostatně hospodařit. Druhou polovinu výnosů dané organizace tvoří výnosy z hlavní činnosti, což je poskytování sociálních služeb. Výnosy z čerpání fondů tvoří necelé 1% a s postupem let se jejich hodnota snižuje (tabulka 6). Organizace také dosahuje výnosů z aktivace a prodeje vlastního materiálu, má nárok na finanční výnosy a svou roli zde mají i ostatní výnosy z činnosti, avšak vzhledem ke dvěma hlavním položkám - výnosy z činnosti a výnosy z transferů - jsou tyto položky skoro zanedbatelné.

Tabulka 5 Vývoj výnosů Domova „Na Zámku“ (interní zdroje organizace)

(v tis. Kč)	2009	2010	2011
VÝNOSY CELKEM	38203	39014	39631
Výnosy z činnosti	20703	21366	20980
Výnosy z prodeje služeb	20531	20965	20794
Aktivace	13	10	13
Výnosy z prod. materiálu	0	4	3
Čerpání fondů	375	204	116
Ostatní výnosy	91	182	53
Finanční výnosy	53	46	27
Výnosy z transferů	17133	17591	18624

Tabulka 6 Horizontální a vertikální analýza výnosů Domova „Na Zámku“ (vlastní zpracování)

(v tis. Kč)	2009	2010	2011	2009/2010	2010/2011
VÝNOSY CELKEM	100%	100%	100%	2%	2%
Výnosy z činnosti	54%	55%	53%	3%	-2%
Výnosy z prodeje služeb	54%	54%	52%	2%	-1%
Aktivace	0%	0%	0%	-24%	29%
Výnosy z prod. materiálu	0%	0%	0%	400%	-36%
Čerpání fondů	1%	1%	0%	-46%	-43%
Ostatní výnosy	0%	0%	0%	100%	-71%
Finanční výnosy	0%	0%	0%	-14%	-42%
Výnosy z transferů	45%	45%	47%	3%	6%

6.4 Vývoj nákladů organizace

Z hlediska nákladů jsou v organizaci jednoznačně nejvyšší položkou náklady mzdové. Tvoří bezmála polovinu všech nákladů organizace a jejich výše se rok od roku zvyšuje. Nárůst mzdových nákladů byl z roku 2009 na rok 2010 zhruba o 7%, další rok se jednalo o 2% -ní nárůst. Neustálé zvyšování mzdových nákladů je pro organizaci velkým problé-

mem, protože se jedná o navýšení v řádech milionů a organizace velice těžko shání prostředky na pokrytí těchto nákladů. Druhou nejvyšší nákladovou položkou je spotřeba materiálu. Vzhledem k předmětu činnosti této organizace je evidentní, že se zde jedná o náklady na jídlo a zdravotní pomůcky pro klienty. Tyto náklady zaujímají okolo 18% z celkových nákladů. Spotřeba energie tvoří okolo 6 -8% z celkových nákladů. Přestože ceny těchto vstupů se neustále zvyšují, organizaci se náklady na energii za poslední tři roky snižují. Je to způsobeno hospodárností a neustálým šetřením organizace. Pokud by totiž organizace nešetřila na těchto místech, neměla by dostatek prostředků na mzdy nebo by se dostala do ztráty. Z tabulky 7 je zřejmé, že organizace má i dost vysoké náklady na opravy a udržování. Přestože se v průběhu let 2009 až 2011 tyto hodnoty snižují, stále tvoří více než 6% z celkových nákladů, což odpovídá částce okolo 2 milionů korun za rok. Náklady spojené s tvorbou fondů zaujímaly v organizaci 2%, v roce 2011 se tyto náklady zvýšily oproti předchozímu roku o 43% a z celkových nákladů tedy tvořily 3%.

Tabulka 7 Vývoj nákladů Domova „Na Zámku“ (interní zdroje organizace)

(v tis Kč.)	2009	2010	2011
NÁKLADY CELKEM	38187	39003	39624
Náklady z činnosti	38158	38975	39595
Spotřeba materiálu	7008	6487	6916
Spotřeba energie	2951	2744	2608
Náklady na opravy	2901	2434	1903
Mzdové náklady	17127	18290	18655
Náklady na soc. pojištění	5478	6179	66319
Tvorba fondů	764	721	1028
Finanční náklady	28	28	28

Tabulka 8 Horizontální a vertikální analýza nákladů Domova „Na Zámku“ (vlastní zpracování)

(v tis Kč.)	2009	2010	2011	2009/2010	2010/2011
NÁKLADY CELKEM	100%	100%	100%	2%	2%
Náklady z činnosti	100%	100%	100%	2%	2%
Spotřeba materiálu	18%	17%	17%	-7%	6%
Spotřeba energie	8%	7%	6%	-7%	-5%
Náklady na opravy	8%	6%	5%	-16%	-22%
Mzdové náklady	45%	47%	47%	7%	2%
Náklady na soc. pojištění	14%	16%	16%	13%	2%
Tvorba fondů	2%	2%	3%	-6%	43%
Finanční náklady	0%	0%	0%	0%	0%

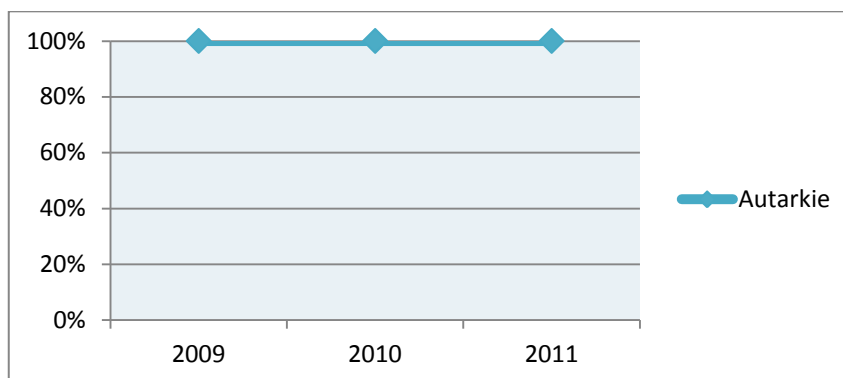
6.5 Autarkie hlavní činnosti na nákladové a výnosové bázi

V následující tabulce jsou zachyceny náklady a výnosy organizace za rok 2009 až 2011 a z nich vypočítaná soběstačnost. Z tabulky je zřejmé, že ve všech letech byla soběstačnost 100%, což znamená, že organizace je soběstačná z hlediska pokrytí svých nákladů hlavní činnosti z dosažených výnosů z hlavní činnosti, do kterých se mimo jiné zahrnují i neinvestiční dotace.

Tabulka 9 Autarkie (vlastní zpracování)

(v tis. Kč)	2009	2010	2011
Výnosy z hlavní činnosti	38202	39014	39631
Náklady hlavní činnosti	38187	39003	39630
Autarkie	100%	100%	100%

Graf 1 Autarkie (vlastní zpracování)

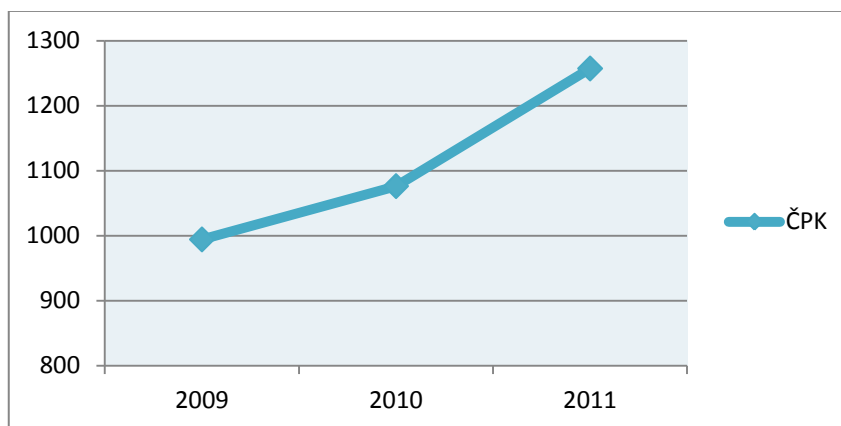
6.6 Čistý pracovní kapitál

Tabulka 10 zachycuje stav oběžných aktiv a krátkodobých závazků k rozvahovým dnům v letech 2009, 2010 a 2011. Z těchto hodnot lze zjistit čistý pracovní kapitál jako převis oběžných aktiv nad těmito krátkodobými závazky. Pozitivní je, že v průběhu let čistý pracovní kapitál organizace neustále roste. Nárůst je také graficky znázorněn na následujícím grafu, kde můžeme vidět, že v roce 2009 byla hodnota ČPK téměř 1000, zatímco o 2 roky později se zvedla už na hodnotu 1257.

Tabulka 10 Čistý pracovní kapitál (vlastní zpracování)

(v tis. Kč)	2009	2010	2011
Oběžná aktiva	3668	4007	4795
Krátkodobé závazky	2674	2931	3538
Čistý pracovní kapitál	994	1076	1257

Graf 2 Čistý pracovní kapitál (vlastní zpracování)

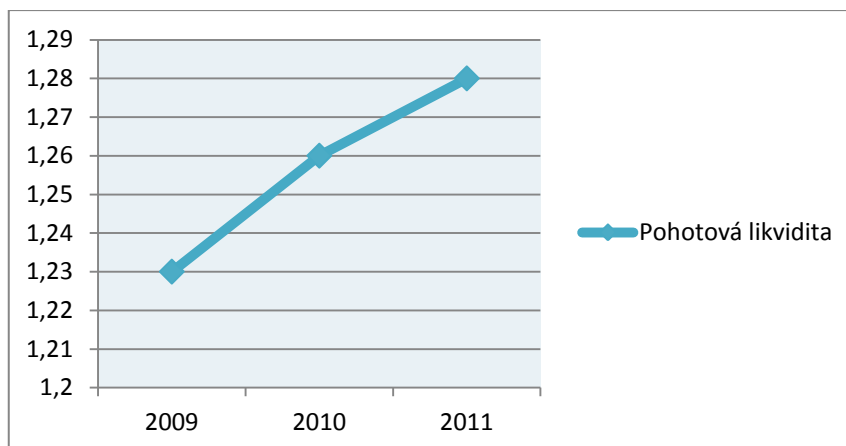
6.7 Pohotová likvidita

Ukazatel pohotové likvidity by měl nabývat hodnot v rozmezí od 1 do 1,5. Z tabulky 11 je zřejmé, že organizace tuto podmínku splnila ve všech třech letech. Hodnoty pohotové likvidity organizace se v průměru pohybují okolo 1,25. Jejich mírný nárůst je dobře vidět na grafu 3, kde jsou tyto hodnoty za rok 2009 až 2011 zachyceny.

Tabulka 11 Pohotová likvidita (vlastní zpracování)

(v tis. Kč)	2009	2010	2011
Kr.pohl. + kr.fin.majetek	3282	3692	4520
Krátkodobé závazky	2674	2931	3538
Pohotová likvidita	1,23	1,26	1,28

Graf 3 Pohotová likvidita (vlastní zpracování)

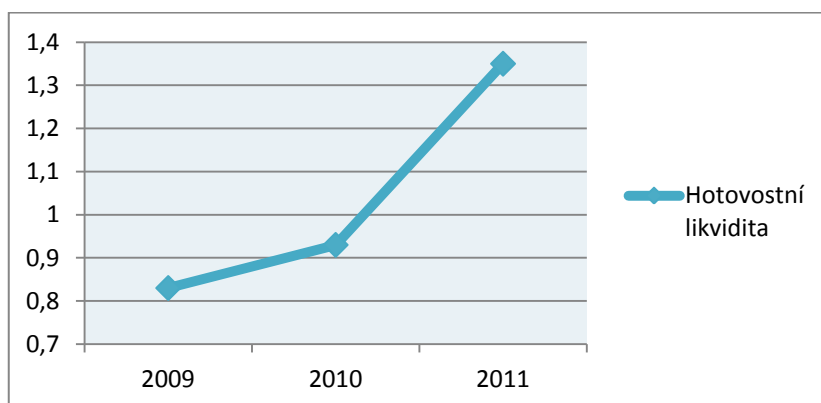
6.8 Hotovostní likvidita

Doporučená hodnota likvidity III. stupně je mezi hodnotami 0,2 až 0,5. V tabulce 12 jsou vypočítané hodnoty hotovostní likvidity příspěvkové organizace. Ve všech třech letech jsou tyto vypočítané hodnoty vyšší, než je doporučené rozmezí, což svědčí o neefektivním využití finančních prostředků dané organizace. Jelikož se ale jedná o příspěvkovou organizaci, je pravděpodobné, že o využívání finančních prostředků nerozhoduje sama organizace, ale je závislá na svém zřizovateli.

Tabulka 12 Hotovostní likvidita (vlastní zpracování)

(v tis. Kč)	2009	2010	2011
Kr.fin.majetek	2237	2721	4402
Krátkodobé závazky	2674	2931	3538
Hotovostní likvidita	0,83	0,93	1,35

Graf 4 Hotovostní likvidita (vlastní zpracování)

7 FINANCOVÁNÍ DOMOVA „NA ZÁMKU“ P. O., NEZAMYSLICE ZA ROK 2011

Finanční hospodaření příspěvkové organizace Domov „Na Zámku“ p. o. se řídí zákonem č. 250/2000 Sb. o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, v platném znění. Aby mohla organizace obdržet finanční prostředky od svého zřizovatele a z rozpočtu státu, musí nejdříve sestavit plán rozpočtu, kde uvede výši potřebných prostředků.

7.1 Rozpočet příspěvkové organizace

Rozpočet je krátkodobý finanční plán, podle kterého příspěvková organizace hospodaří v příslušném rozpočtovém období. Pomocí rozpočtu sleduje Domov „na Zámku“ náklady a výnosy, efektivnost využívání zdrojů a hospodárnost nakládání s prostředky organizace. Rozpočet udává, kolik peněz bude nezisková organizace potřebovat k zajištění své činnosti a z jakých zdrojů mohou být tyto prostředky získány. Rozpočet vyjadřuje realistický předpoklad, kolik finančních prostředků musí příspěvková organizace získat, aby v daném období dosáhla plánovaných cílů. Při sestavování rozpočtu této organizace na peněžním základě, je nutné vycházet z výše očekávaných nároků, ale také z pravděpodobnosti jejich přeměny na příjmy. V takto sestaveném rozpočtu pak suma příjmů představuje skutečný limit, do kterého lze rozpočtovat výdaje.

Návrh rozpočtu příspěvkové organizace je sestavován podle pokynů svého zřizovatele. Musí být sestaven na předepsaných formulářích v souladu s danými podmínkami a v daném termínu. Přípravy na sestavování rozpočtu na další rok začínají v měsíci září. Rozpočet sestavuje ekonom příspěvkové organizace, který vychází z analýzy předchozích let a z aktuálních potřeb pro daný rok. Za zpracování návrhu rozpočtu odpovídá ředitel organizace.

Návrh rozpočtu vychází ze závazné struktury rozpočtu, která obsahuje tři základní okruhy peněžních operací. Jsou to příjmy, výdaje a financování. Příspěvková organizace sestavuje rozpočet jako vyrovnaný. Celková rozpočtová suma finančních prostředků, se kterou organizace hospodaří, je ve výši 39 000 000,00 Kč.

Pokud ředitel organizace schválí ekonomem sestavený návrh rozpočtu, spolu se slovním komentářem a popisem jednotlivých položek jej předkládá svému zřizovateli, odboru sociálních služeb krajského úřadu. Zde jsou jednotlivé rozpočty shromažďovány a sumarizovány. Dále je rozpočet předkládán ekonomickému odboru a odtud je rozpočet předáván ke schválení radě kraje. Následuje projednání rozpočtu, stanovení závazných ukazatelů (tj.

ukazatelů na mzdy a odpisy majetku) a je-li vše pořádku, následuje i schválení rozpočtu. Je-li rozpočet zastupitelstvem schválen, Rada Olomouckého kraje dále schvaluje rozpis rozpočtu, jehož součástí jsou závazné ukazatele. Organizace je povinna řídit se závaznými ukazateli. Porušení závazných ukazatelů je hodnoceno jako porušení rozpočtové kázně ve smyslu § 22 zákona č. 250/2000 Sb., v platném znění. Změna závazných ukazatelů je možná po podání nové žádosti a předložení opět k projednání zřizovateli. Zřizovatel přihlíží k efektivnosti vynakládání finančních prostředků.

Vztah mezi rozpočtem kraje (schváleným i upraveným) a organizacemi představují neinvestiční a investiční příspěvky. Neinvestiční příspěvky jsou tvořeny příspěvkem na provoz, příspěvkem na provoz – odpisy a účelovými příspěvkem z rozpočtu kraje.

Jako nástroj kontroly plnění rozpočtu slouží účetnictví. Kvalitně sestavený rozpočet je jedním z hlavních předpokladů efektivního financování příspěvkové organizace.

7.2 Příjmová část rozpočtu

Příjmová část rozpočtu příspěvkové organizace je tvořena úhradami od uživatelů, příspěvkem na péči, příjmy od zdravotních pojišťoven, neinvestičními dotacemi MPSV a neinvestičními příspěvkem zřizovatele (příspěvek na provoz, příspěvek na odpisy), dotace od úřadu práce. Nepatrné příjmy pro organizaci plynou za stravu od zaměstnanců, ze sponzorských darů a z úroků. Také fondy tvoří určitý příjem rozpočtu. U fondů je dopředu známo, jakým způsobem bude zapojen do financování organizace.

Od 1. 1. 2007 vstoupil v platnost nový zákon o sociálních službách č. 108/2006 Sb. Ten stanovil způsob poskytování sociálních služeb v České Republice. Novou podmínkou tohoto zákona se stalo uzavírání smluv o poskytování sociální služby mezi poskytovatelem tj. Domov „Na Zámku“ p. o. Nezamyslice a zákonným zástupcem. Dle výše zmíněného zákona vznikl rozdíl mezi plnou úhradou, která organizaci náleží za poskytnutou službu a úhradou, která je skutečně poskytnuta z prostředků uživatelů. Plnou výši úhrady jsou schopni z celého počtu 126 uživatelů zaplatit pouze dva uživatelé. 124 uživatelů nedosahuje na plnou úhradu za poskytování sociální služby a tím vzniká finanční část, která musí být uhrazena z provozních finančních prostředků. Kontrolou byla zjištěna výše plné úhrady a rozdílu snížené úhrady. Ročně tento rozdíl činí 825 336,00 Kč. Není však zákonná povinnost pro rodinné příslušníky klientů organizace, aby museli připlácet za poskytování sociálních služeb do plné úhrady. Daný problém v současnosti není možné nijak vyřešit,

protože neexistuje odpovídající právní úprava, která by umožňovala vymáhat nedoplatek na rodinných příslušnících, případně jiných blízkých osobách.

Platba sociální služby je tvořena neinvestiční dotací z Ministerstva práce a sociálních věcí pro oblast podpory poskytování sociálních služeb. Další částí příjmů jsou příspěvky na péči, tržby od klientů a platby od zdravotních pojišťoven za vykázané zdravotní úkony. Část příjmů tvoří též dary od fyzických nebo právnických osob.

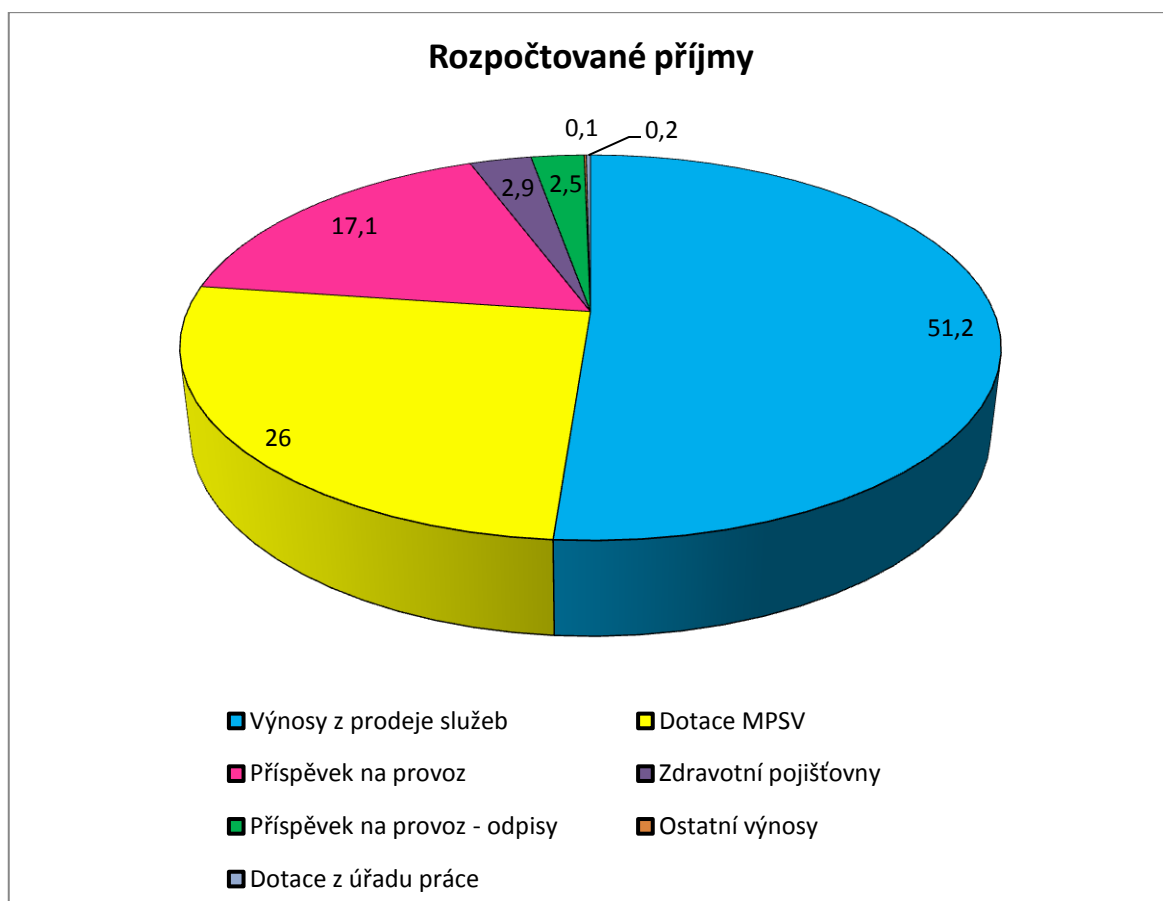
V roce 2011 byly rozpočtovány příjmy ve výši 39 630 803,00 Kč. Procentuální zastoupení jednotlivých druhů příjmů bylo zhruba následující:

Tabulka 13 Rozpočtované příjmy (Výroční zpráva Domov „Na Zámku“ p. o., Nezamyslice za rok 2011)

Rozpočtované příjmy celkem	v %
Výnosy z prodeje služeb	51,2
Dotace MPSV	26,0
Příspěvek na provoz	17,1
Zdravotní pojišťovny	2,9
Příspěvek na provoz - odpisy	2,5
Ostatní výnosy	0,1
Dotace z úřadu práce	0,2
Celkem	100

Na následujícím grafu je dobře vidět, že největší část příjmů organizace tvoří výnosy z prodeje služeb – tedy úhrady za poskytování sociálních služeb. Druhou největší příjmovou položkou je dotace z MPSV, která tvoří více než čtvrtinu celkového rozpočtu. Nezanedbatelný příjem tvoří i příspěvek na provoz, který organizaci poskytuje její zřizovatel.

Graf 5 Rozpočtované příjmy 2011 (Výroční zpráva Domov „Na Zámku“ p. o., Nezamyslice za rok 2011)

7.2.1 Zdroje financování

V předchozí části byly uvedeny rozpočtované příjmy příspěvkové organizace Domova „Na Zámku“ na jeden rok v procentuálním zastoupení. Následující podkapitola je věnována zdrojům financování, kde jsou tyto příjmy převedeny na konkrétní sumy.

Organizace Domov „Na Zámku“ tedy hospodaří s těmito peněžními prostředky:

- Finanční prostředky získané vlastní činností
- Příspěvek na provoz od zřizovatele
- Příspěvek na provoz – odpisy
- Dotace MPSV v rámci programu A

- Dotace od úřadu práce
- Dary a příspěvky
- Příjmy od klientů organizace
- Příspěvek na péči
- Úhrady od zdravotních pojišťoven
- Ostatní příjmy

7.2.1.1 Finanční prostředky získané vlastní činností

Finanční prostředky získané vlastní činností jsou takové prostředky, které organizace získává z pronájmu majetku a prodeje movitého dlouhodobého majetku (v souladu se zřizovací listinou). U příspěvkové organizace Domov „Na Zámku“ se jedná o prostředky získané z pronájmu ordinace externím ošetřujícím lékařům, kteří smluvně od roku 2009 zajišťují zdravotní péči klientům našeho zařízení.

K prodeji movitého dlouhodobého majetku v letech 2009 až 2011 nedošlo.

7.2.1.2 Finanční prostředky získané z rozpočtu kraje

Tyto prostředky tvoří příspěvek na provoz, příspěvek na provoz – odpisy a účelové příspěvky z rozpočtu kraje.

Příspěvek na provoz

Příspěvek na provoz představuje příspěvek určený na krytí běžných provozních výdajů jako je spotřeba energií, spotřeba materiálu, běžné opravy, mzdové náklady a další běžné výdaje. Příspěvek na provoz z rozpočtu kraje je poskytován organizacím zpravidla rovnoměrně v průběhu roku do výše schváleného ročního objemu. Je poskytován pouze pro účely hlavní činnosti.

Výše příspěvku je ovlivněna také nově platným zákonem o sociálních službách, kdy část provozních prostředků hradí organizace ze svých příjmů a ostatní finanční prostředky jsou získány z dotace Ministerstva práce a sociálních věcí. Požadovaná dotace je rok od roku nižší a vzniklý deficit je pokryt právě příspěvkem od zřizovatele.

V roce 2006 činil příspěvek 15 224 000,00 Kč, kdy ještě neplatil zákon o sociálních službách. Od roku 2007, kdy vstoupil v platnost nový zákon, poklesl příspěvek od zřizovatele

na 3 442 000,00 Kč, v roce 2009 to bylo 3 582 000,00 Kč, v roce 2010 potom 4 725 000,00 Kč a v roce 2011 činil deficit 6 963 000,00 Kč.

Příspěvek na provoz – odpisy,

Tento příspěvek od zřizovatele představuje neinvestiční příspěvek z rozpočtu kraje určený na finanční krytí účetních odpisů, které jsou zdrojem investičního fondu. Příspěvek na provoz – odpisy z rozpočtu kraje je poskytován organizaci zpravidla 4x ročně do výše schváleného ročního objemu. Termíny jsou schváleny zastupitelstvem při schvalování rozpočtu kraje. Výše tohoto příspěvku je ovlivněna nákupem nového majetku a také investičními akcemi podle potřeb zařízení v daném roce. Těmito investičními akcemi narůstá hodnota majetku, ze kterého se potom počítá výše příspěvku na odpisy. Tím je jeho výše rozdílná.

V roce 2009 byla výše tohoto příspěvku 441 000,00 Kč, v roce 2010 606 000,00 Kč a v roce 2011 činila výše odpisů 1 028 568,00 Kč.

Účelový příspěvek z rozpočtu kraje,

Účelový příspěvek z rozpočtu kraje je neinvestiční příspěvek a charakterizuje se tím, že je určený na konkrétní účel, např. na opravy nemovitého majetku apod.

V roce 2009 byl rozpočet organizace navýšen o částku 270 862,00 Kč. Tyto finanční prostředky byly určeny na dofinancování oprav v areálu Domova „Na Zámku“ v Nezamyslicích. V letech 2010 a 2011 nebyl Domovu „Na Zámku“ přidělen žádný účelový příspěvek z rozpočtu kraje.

7.2.1.3 Finanční prostředky získané ze státního rozpočtu a strukturálních fondů prostřednictvím rozpočtu kraje

V předchozích pěti letech tato organizace takové prostředky nečerpala. V roce 2011 tyto prostředky taktéž nebyly čerpány.

7.2.1.4 Finanční prostředky získané ze státního rozpočtu a státních fondů

Jedná se o účelové prostředky na vytvoření pracovních příležitostí formou veřejně prospěšných prací u příspěvkové organizace Domov „Na Zámku“ Nezamyslice, dle uzavřené dohody s Úřadem práce v Prostějově.

Celková výše těchto prostředků činila v roce 2009 96 037,00 Kč, v roce 2010 199 243,00 Kč a v roce 2011 to bylo 67 865,00 Kč. Tyto prostředky byly v plné výši vyčerpány.

Od roku 2007 podává Domov „Na Zámku“, p. o. prostřednictvím Olomouckého kraje na Ministerstvo práce a sociálních věcí žádost o neinvestiční dotaci z kapitoly 313 – MPSV státního rozpočtu „Podpora sociálních služeb s regionální/místní působností podle § 101 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách. V roce 2011 organizace žádala o dotaci ve výši 17 818 000,00 Kč, byla jí však přidělena dotace mnohem nižší, a to ve výši 10 565 000,00 Kč. V roce 2009 byla výše této dotace 13 014 000,00 Kč a v roce 2010 12 021 000,00 Kč.

7.2.1.5 Finanční dary od fyzických a právnických osob

Tyto dary organizace využívá pro sportovní, kulturní a sociální možnosti, které vedou k běžnému způsobu života a dávají možnost zkvalitnění sociální služby.

V roce 2009 činila částka získaná dary 170 624,00 Kč, následující rok byla výše této částky 116 052,00 Kč a v roce 2011 klesla na 23 567,50 Kč.

7.2.1.6 Příjmy od klientů organizace

Dle smlouvy o poskytování sociální služby, která je uzavřena mezi poskytovatelem tj. Domov „Na Zámku“ p. o. a uživatelem, je poskytována základní sociální služba formou ubytování, stravy, pomoci při zvládání běžných úkonů o vlastní osobu, pomoci při běžné hygieně nebo poskytnutí podmínek pro výkon osobní hygieny, aktivizační činnosti, zprostředkování kontaktu se společenským prostředím, sociálně terapeutické činnosti a pomoci při uplatňování práv a oprávněných zájmů, případně sociální poradenství.

V roce 2009 činily tyto úhrady 10 404 112,00 Kč, v roce 2010 to bylo 10 112 000,00 Kč a v roce 2011 pak 10 404 112,00 Kč.

7.2.1.7 Příspěvek na péči

Příspěvek na péči je vyplácen ve čtyřech stupních. V prvním stupni činí výše příspěvku na péči 800,00 Kč (dříve 2000,00 Kč), ve druhém stupni je to 4 000,00 Kč, ve třetím stupni se jedná o částku 8 000,00 Kč a ve čtvrtém stupni je tento příspěvek ve výši 12 000,00 Kč (dříve 11 000,00 Kč).

V roce 2009 se jednalo o částku 8 141 670,00 Kč, následující rok 9 407 780,00 Kč a v roce 2011 byla výše těchto příjmů 8 909 867,00 Kč.

7.2.1.8 Úhrady od zdravotních pojišťoven

V roce 2011 činily úhrady od zdravotních pojišťoven 1 176 895,00 Kč, zatímco v předchozích letech byla tato částka několikanásobně vyšší, zhruba kolem 3 000 000,00 Kč.

Pokles byl u úhrady od zdravotních pojišťoven způsoben zvýšením časové intervence z 5 minut na 10 minut. V roce 2009 byla snížena hodnota propláceného zdravotního výkonu na 0,90 Kč (z původní hodnoty 1,00 Kč a 1,03 Kč). Rozdíl výše úhrad byl způsoben rovněž neproplácením výkonů určených pro rehabilitaci.

7.2.1.9 Ostatní příjmy

Do ostatních příjmů řadí organizace příjmy z prodeje obědů zaměstnancům a za soukromé telefonní hovory. Pro zkvalitnění služby byl zvýšen počet pracovníků a tím byly zvýšeny i ostatní příjmy, tj. příjmy z prodeje obědů

V roce 2011 činily tyto příjmy 282 162,00 Kč, v předchozím roce to bylo 339 880,00 Kč a v roce 2009 byla výše této částky 309 160,00 Kč.

7.2.2 Závazné ukazatele

Domov „Na Zámku“ v Nezamyslicích měl v roce 2011 stanovené závazné ukazatele takto:

V souladu s Usnesením Zastupitelstva Olomouckého kraje UZ/17/18/2010 ze dne 13. prosince 2010 byl schválen rozpočet Olomouckého kraje na rok 2011, v němž byla stanovena výše neinvestičního příspěvku v členění na příspěvek na provoz, příspěvek na provoz – odpisy a investiční příspěvek. Usnesením Rady Olomouckého kraje UR/56/13/2011 ze dne 18. ledna 2011 byl schválen další závazný ukazatel – limit mzdových prostředků na rok 2011. Stanovené závazné ukazatele jsou rozepsané v následující tabulce:

Tabulka 14 Závazné ukazatele pro rok 2011 (Výroční zpráva Domov „Na Zámku“ p. o., Nezamyslice za rok 2011)

Název položky	Rozpočet	Skutečnost
Limit mzdových prostředků	18 615 000,00 Kč	18 654 805,00 Kč
Příspěvek na provoz – odpisy	1 094 000,00 Kč	
Úprava závazného ukazatele	65 432,00 Kč	1 028 568,00 Kč

Odvody z investičního fondu – odpisy	821 000,00 Kč	
Úprava závazného ukazatele	49 074,00 Kč	771 926,00 Kč

Výše závazného ukazatele – limit mzdových prostředků byl v plné výši vyčerpán. Byl přečerpán o částku 39 805,00 Kč, jedná se o účelové prostředky z Úřadu práce na vytvoření pracovních příležitostí formou veřejně prospěšných prací u příspěvkové organizace Domov „Na Zámku“ Nezamyslice, jejichž zřízení bylo schváleno Krajským úřadem Olomouckého kraje, odborem sociálních věcí.

Dne 20. listopadu 2011 byla schválena příspěvkové organizaci Domov „Na Zámku“ úprava závazných ukazatelů a to příspěvek na provoz – odpisy – snížením o částku 65 432,00 Kč a odvody z investičního fondu (odpisy) – snížením o částku 49 074,00 Kč. Výše těchto ukazatelů byla dodržena.

7.2.3 Účelové prostředky

- UZ 13 101 - 67 865,00 Kč

Jedná se o účelové prostředky na vytvoření pracovních příležitostí formou veřejně prospěšných prací u příspěvkové organizace Domov „Na Zámku“ Nezamyslice, dle uzavřené dohody s Úřadem práce v Prostějově.

Celková výše činila 67 865,00 Kč. Tyto prostředky byly v plné výši vyčerpány.

- UZ 13 305 - 10 565 000,00 Kč

Na základě dopisu Ministerstva práce a sociálních věcí ČR a usnesení Rady Olomouckého kraje byla Domovu „Na Zámku“ přidělena dotace na podporu poskytování sociálních služeb podle § 101 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů.

Celková výše dotace pro rok 2011 činila 10 565 000,00 Kč.

Žádost poskytovatele sociálních služeb o dotaci ze státního rozpočtu pro rok 2011 č. A2011/1 byla však ve výši 17 818 000,00 Kč. Dotace na sociální služby pro Domov „Na Zámku“ byla snížena o částku 7 253 000,- Kč dle původní žádosti.

Vzniklý finanční deficit organizace požaduje po svém zřizovateli.

Tabulka 15 Čerpání dotace (interní zdroje organizace)

Číslo účtu	Popis položky	Částka
502 0400	Spotřeba elektrické energie	297 000,00 Kč
502 0500	Vodné	153 000,00 Kč
502 0600	Spotřeba plynu	450 000,00 Kč
	CELKEM:	900 000,00 Kč

Tabulka 16 Čerpání dotace (interní zdroje organizace)

Číslo účtu	Popis položky	Částka
521 0400	Mzdové náklady	7 159 257,00 Kč
524 0400	Zákonné sociální pojištění	2 434 149,00 Kč
527 0700	Příděl do FKSP	71 594,00 Kč
	CELKEM:	9 665 000,00 Kč

V tabulkách 4 a 5 jsou uvedeny položky, na které byla dotace použita. Je zřejmé, že prostředky dotace byly rozděleny mezi dvě výdajové oblasti. První oblast tvoří náklady mzdové a ostatní náklady s nimi spojené, což jsou náklady na zákonné sociální pojištění a příděl do FKSP na stravu zaměstnanců, druhá oblast zahrnuje výdaje na spotřebu energie, plynu a vody. Největší výdajovou položkou jsou zde mzdové náklady, na které byly čerpány téměř tři čtvrtiny prostředků z celkové dotace. Tato dotace byla v plné výši vyčerpána.

Pokud bychom ale sečetli celkové náklady na spotřebu energie, plynu, vody a náklady na mzdy (viz. Příloha 3), došli bychom k výsledku více než dvakrát vyššímu než je částka poskytnuté dotace. Tento vzniklý deficit organizace hradila z prostředků požadovaných po svém zřizovateli.

- UZ 00 020 - 6 963 000, 00 Kč

V rozpočtu Olomouckého kraje na rok 2011 byl schválen příspěvek na provoz příspěvkové organizaci Domov „Na Zámku“ na pokrytí deficitu schválené dotace z MPSV ČR ve výši 4 196 000,00 Kč. Na základě usnesení Rady Olomouckého kraje bylo schváleno zvýšení neinvestičního příspěvku na provoz organizace Domov „Na Zámku“ (k pokrytí deficitu MPSV) o částku 1 052 000,00 Kč. Dle usnesení Rady Olomouckého kraje bylo schváleno zvýšení neinvestičního příspěvku na provoz o částku 1 715 000,00 Kč.

Po těchto úpravách činil neinvestiční příspěvek na financování provozu organizace 6 963 000,- Kč.

- UZ 00 011 - 170 000,00 Kč po úpravě 0,00 Kč

Na základě usnesení Zastupitelstva Olomouckého kraje byl schválen investiční příspěvek ve výši 170 000,00 Kč. Tento investiční příspěvek byl určen na nestavební investiční akci a to na pořízení vysokootáčkové pračky do prádelny v naší organizaci. Příspěvková organizace podala na odbor sociálních služeb Olomouckého kraje žádost o prominutí a nečerpání těchto finančních prostředků.

Na základě usnesení Rady Olomouckého kraje a žádosti odboru sociálních věcí Olomouckého kraje byl snížen rozpočet Domova „Na Zámku“ o částku 170 000,00 Kč.

Investiční příspěvek čerpán nebyl.

Tabulka 17 Výsledek hospodaření (interní zdroje organizace)

Název položky	Částka
Celkové náklady	39 623 812,16 Kč
Celkové výnosy	39 630 803,50 Kč
Vzniklý rozdíl:	+6 991,34 Kč

V tabulce jsou uvedeny celkové náklady a výnosy organizace za rok 2011 (viz. Příloha 3). Rozdíl mezi náklady a výnosy činí 6991,34 Kč. Návrh na rozdělení tohoto výsledku hospodaření je přidělit celou částku do rezervního fondu.

7.3 Výdajová část rozpočtu

Ve výdajích tvoří největší položku mzdové prostředky. S těmito výdaji souvisí výdaje na povinné odvody na sociální a zdravotní pojištění. Druhou největší položkou výdajů jsou materiálové náklady. Tam můžeme zařadit např. potraviny, čisticí a dezinfekční prostředky, kancelářské potřeby, vybavení drobným dlouhodobým majetkem do 40 000,00 Kč apod. Součástí výdajů v rozpočtu jsou nemateriálové náklady (energie, plyn, vodné a stočné), ostatní služby (praní prádla, likvidace odpadu, školení a kurzy, plánované revize, právní služby, telefony, poštovné apod.). Nedílnou součástí výdajů jsou i opravy a udržování budov a vnitřního vybavení a jiné provozní náklady, což jsou především odpisy majetku.

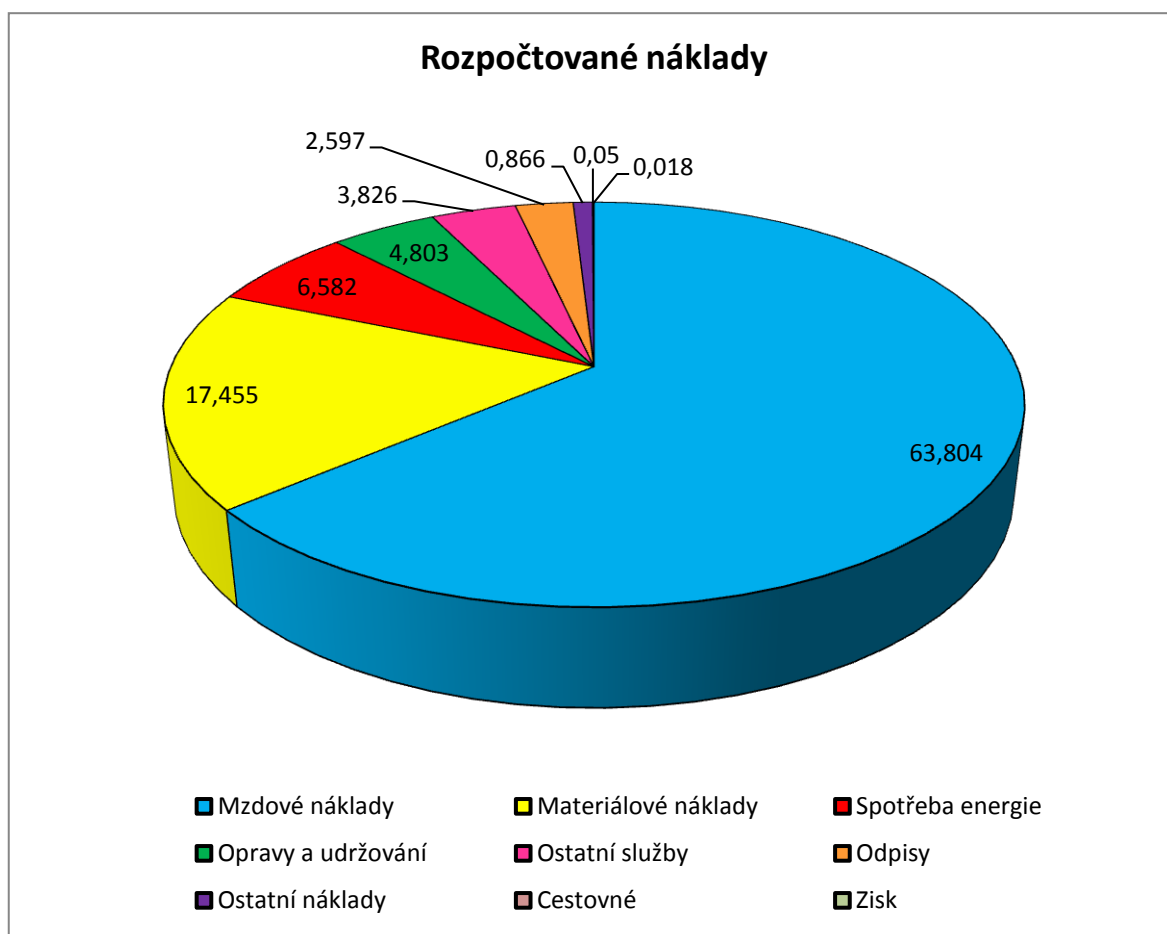
Rozhodnutím vedení domova se v průběhu let výše výdajů měnila. Zatímco v roce 2006 mohlo být vydáno 26 399 514,00 Kč, v roce 2011 to byla už částka 39 623 812,00 Kč. Neustálé zvyšování výdajů je způsobeno zvyšováním cen energií a služeb, také zvyšováním cen materiálu, kde se to nejvíce tyto ceny projevují v potravinách, které patří mezi položky, na které jsou největší výdaje.

Tabulka 18 Rozpočtované výdaje (Výroční zpráva Domov „Na Zámku“ p. o., Nezamyslice za rok 2011)

Rozpočtované výdaje celkem	v %
Mzdové náklady	63,804
Materiálové náklady	17,455
Spotřeba energie	6,582
Opravy a udržování	4,803
Ostatní služby	3,826
Odpisy	2,597
Ostatní náklady	0,866
Cestovné	0,050
Zisk	0,018
Celkem	100

Z tabulky je zřejmé, že největší výdaje má organizace za mzdové náklady, jak už bylo výše zmíněno. Tato položka tvoří téměř dvě třetiny rozpočtovaných výdajů. Materiálové náklady tvoří necelou pětinu rozpočtu. Výdaje za spotřebu energie se pohybují okolo 6%, nicméně vzhledem stále narůstajícím cenám elektřiny a plynu lze očekávat, že se tato položka bude do budoucna zvyšovat.

Graf 6 Rozpočtované výdaje 2011 (Výroční zpráva Domov „Na Zámku“ p. o., Nezamyslice za rok 2011)

Na příjmové i výdajové stránky rozpočtu má vliv zvyšování cen všech vstupů do služby této organizace a tím vznikají situace, kdy celý ekonomický úsek řeší úsporná opatření. Vzhledem k rozpočtu daného roku musí ekonomický úsek zvažovat úsporná opatření na jednotlivých položkách tak, aby ekonomický rozpočet byl vždy vyrovnaný.

Pro vedení účetnictví a tvoření vyrovnaného rozpočtu je třeba organizovat kontrolní činnost tak, aby byla vždy pravidelně a účelně prováděna.

8 HOSPODAŘENÍ S PROSTŘEDKY PENĚŽNÍCH FONDŮ

Organizace vytváří a používá v souladu se zákonem č. 250/2000 Sb. v platném znění rezervní fond, investiční fond, fond odměn a fond kulturních a sociálních potřeb. Následující část práce popisuje hospodaření s těmito fondy v roce 2011.

8.1.1 Rezervní fond

Zastupitelstvo v rámci závěrečného účtu Olomouckého kraje schvaluje výsledek hospodaření roku a přiděl do rezervního fondu. Návrh na rozdělení výsledku hospodaření do fondu rezervního předkládá organizace příslušnému odboru v rozborech hospodaření. Výše návrhu zohledňuje potřebu organizace čerpat prostředky rezervního fondu v souladu se zákonem. Zákon umožňuje rezervní fond využít i k posílení fondu investičního. Souhlas k posílení investičního fondu z rezervního fondu schvaluje rada na základě žádosti organizace zaslané příslušnému odboru. Tento fond je tvořen přidělem z výsledku hospodaření za uplynulý rok a příspěvky ve formě darů od fyzických i právnických osob.

V roce 2011 činil přiděl do fondu 1 683,37 Kč, dary činily 23 567,50 Kč a čerpáno bylo 116 424,02 Kč.

8.1.2 Investiční fond

Každý rok organizace zpracuje plán čerpání investičního fondu seřazený podle priorit, který předkládá příslušnému odboru k návrhu rozpočtu na investice a opravy. Z důvodu sledování čerpání investičního fondu je nutné zasílat informaci o použití prostředků z investičního fondu do 3 dnů příslušnému odboru.

Počáteční stav na investičním fondu činil 339 195,93 Kč. Přírůstek na investičním fondu byl ve výši 1 043 568,00 Kč. Odvody z investičního fondu za rok 2011 byly v částce 771 926,00 Kč. Zůstatek na investičním fondu k 31. 12. 2011 tedy činí 610 837,9 Kč, který souhlasí se zůstatkem na bankovním účtu (viz. Příloha 1). (interní zdroje organizace)

8.1.3 Fond odměn

Zastupitelstvo v rámci závěrečného účtu Olomouckého kraje schvaluje výsledek hospodaření organizací za rozpočtový rok a přiděl do fondu odměn. Návrh na rozdělení výsledku hospodaření do fondu odměn předkládá organizace příslušnému odboru v rozborech hospodaření. Minimální návrh přidělu organizace do fondu odměn je 1.000,00 Kč. Pokud je zlepšený hospodářský výsledek nižší jak 1.000,00 Kč navrhne organizace výsledek do fon-

du odměn v souladu se zákonem. Maximální návrh přidělu do fondu odměn se řídí § 32 zákona č. 250/2000 Sb., v platném znění. Návrh organizace do fondu odměn musí zohledňovat potřebu organizace naplňovat rezervní fond, který se využívá v souladu se zákonem č. 250/2000 Sb. v platném znění a dle kterého organizace může část svého rezervního fondu použít i k posílení investičního fondu. Z fondu odměn nelze čerpat zákonné odvody na zdravotní a sociální zabezpečení, které souvisí s vyplacenými prostředky z tohoto fondu.

Ze zlepšeného výsledku hospodaření v roce 2006 činil přiděl 3 500,00 Kč., v následujících dalších letech již nebyl tak vysoký a každý rok, tj. 2007 – 2010, činil 1 000,00 Kč.

Na účtu fondu odměn nedošlo v průběhu roku k žádnému pohybu, zůstatek je nezměněn. Zůstatek k 31.12.201 činil 158 839,00 Kč. (interní zdroje organizace)

8.1.4 Fond kulturních a sociálních potřeb

Výši tvorby fondu a hospodaření s fondem kulturních a sociálních potřeb v organizacích zřízených územními samosprávnými celky upravuje Vyhláška č. 114/2002 Sb., o fondu kulturních a sociálních potřeb, v platném znění.

Rozhodujícím zdrojem pro tvorbu FKSP v organizaci je základní přiděl), který v minulých letech činil 2% z ročního objemu nákladů zúčtovaných na platy a náhrady platů a odměny za pracovní pohotovost. Do tohoto objemu pro výpočet přidělu vstupují i případné nákladově účtované odměny z fondu odměn. V roce 2011 byl přiděl do fondu snížen na 1 % a částka činila 186 333,00 Kč. Z fondu je zaměstnancům poskytován příspěvek na stravování a na rekreaci. (interní zdroje organizace)

8.1.5 Rozdělení zlepšeného výsledku hospodaření za rok 2010

Zastupitelstvo Olomouckého kraje schválilo svým usnesením závěrečný účet Olomouckého kraje za rok 2010. Součástí závěrečného účtu Olomouckého kraje bylo také schválení zlepšeného výsledku hospodaření roku 2010 a jeho přiděl do fondu příspěvkové organizace. (interní zdroje organizace)

Zlepšený výsledek hospodaření činil 1 683,37 Kč a přiděl do fondů byl stanoven takto:

Fond rezervní - 1 683,37 Kč

Fond odměn - 0,00 Kč

Počáteční zůstatek činil 20 502,12 Kč a konečný k 31. 12. 2011 činil 22 185,49 Kč a souhlasí se zůstatkem na bankovním účtu.

Souhlas s čerpáním fondů za účelem plnění příslušných ustanovení zřizovací listiny vydává rada na základě žádosti organizace zaslané příslušnému odboru. Organizace vede evidenci finančních prostředků fondů na bankovních účtech analyticky odděleně. Může zapojit peněžní fondy do výnosů jen v případě peněžního krytí. V případě, že investiční fond není finančně krytý, postupuje organizace v souladu s vyhláškou č. 505/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, které jsou územními samosprávnými celky, příspěvkovými organizacemi, státními fondy a organizačními složkami státu, v platném znění. Použití fondů v rozporu se zákonem č. 250/2000 Sb. v platném znění, je považováno za porušení rozpočtové kázně.

Základním momentem jsou ověřené tržby, výnosy a příjmy a ekonomicky prověřené (uznané) náklady na jejich dosažení. Domov „Na Zámku“, jako typicky nezisková organizace ve svém postavení v systému sociálních zařízení je postavena před úkol poskytovat sociální služby (výkony) a hospodařit tak, aby nevykázala hospodářskou ztrátu. Je tedy základem pro její hodnocení dosažený hospodářský výsledek jako rozdíl mezi celkovým objemem tržeb, výnosů a příjmů a celkovým objemem nákladů a výdajů na jejich dosažení.

9 SHRNU TÍ A DOPORU ČENÍ

Příspěvková organizace je organizace, která nebyla zřízena za účelem podnikání a k dosažení zisku. Aby mohla taková organizace vzniknout, zřizovatel musí vydat zřizovací listinu, kde jsou uvedeny všechny zákonem stanovené údaje. Pokud je zřizovací listina schválena, zřizovatel musí dodržet ještě další podmínky a povinnosti spjaté se vznikem příspěvkové organizace jako je např. zápis do obchodního rejstříku a vymezení majetku. Pro příspěvkovou organizaci je velice důležité, aby měla dobře definované své poslání. To totiž informuje veřejnost o záměrech organizace a měly by z něho vycházet hodnoty, které organizace uznává. Poslání taktéž umožňuje fundraising, což v překladu znamená získávání finančních prostředků, se kterými příspěvková organizace dále hospodaří. Pokud je příspěvková organizace zřizována státem, většina finančních prostředků pochází ze státního rozpočtu. Je-li však zřizovatelem územní samosprávný celek, tedy obec nebo kraj, příspěvek na provoz je poskytován z těchto zdrojů a stát přispívá formou účelových dotací. Rozpočet příspěvkové organizace je sestavován vždy jako vyrovnaný, to znamená, že organizace musí hospodařit tak, aby na konci roku nevykazovala žádnou ztrátu ani zisk.

Příspěvková organizace Domov „Na Zámku“ v Nezamyslicích hospodařila v roce 2011 s rozpočtem ve výši 39 miliónů Kč. Největší výdaje organizace vynaložila na mzdové prostředky, které několikanásobně převyšují ostatní výdaje. Jedná se o více než 60% celkového ročního rozpočtu. Klienti organizace, osoby s mentálním nebo fyzickým postižením, totiž potřebují neustálý dohled a 12ti-hodinový stravovací režim. Z toho vyplývá, že organizace disponuje vysokým počtem zaměstnanců, což má za následek vysoké mzdové náklady. Druhou největší výdajovou položkou organizace byly výdaje za materiál, které tvořily téměř pětinu celkové rozpočtové sumy. Většinu těchto výdajů tvoří výdaje za nakoupené potraviny, čisticí a hygienické prostředky a různé osobní potřeby pro klienty. Jsou zde ale zahrnovány třeba i kancelářské potřeby pro zaměstnance.

Co se týče příjmové části rozpočtu, tak zde byly největšími položkami příjmy od klientů, příspěvek od zřizovatele a dotace ze státního rozpočtu. Příjmy, které organizace získává od svých klientů, jsou odměnou za poskytované sociální služby. Někteří klienti však nedosahují na částku, kterou by měli organizaci uhradit, proto je vzniklý deficit hrazen z příspěvků od zřizovatele. Problémem je, v jaké výši do rozpočtové části příjmů zahrnout příspěvky na péči, jejichž výše se neustále mění, a to zejména směrem dolů a přináší nemalé finanční problémy těmto sociálním organizacím.

Další prostředky, které organizace získává, jsou od svého zřizovatele a jsou určeny především k pokrytí provozních nákladů. V roce 2011 tvořila suma příspěvků od zřizovatele více než 25% celkových příjmů organizace. Stěžejními příjmy jsou pro organizaci i prostředky získané ze státního rozpočtu. Organizace v roce 2011 žádala MPSV o neinvestiční dotaci ve výši 17 818 000,00 Kč. Tato dotace na sociální služby pro Domov „Na Zámku“ byla však snížena o částku 7 253 000,- Kč dle původní žádosti a organizaci byla přidělena suma 10 565 000,00 Kč. Vzniklý finanční deficit tak organizace požadovala po svém zřizovateli.

Problémovým momentem se mi jeví rozhodování o výši dotace na sociální služby pro jednotlivé organizace. Řešením je přenést rozhodování o přidělování dotací z Ministerstva práce a sociálních věcí na krajské úřady. Znalost místních podmínek a konkrétních potřeb jednotlivých sociálních zařízení hraje důležitou roli při rozhodování o přidělení a výši dotace. Doporučuji tedy apelovat na zřizovatele a přenést pravomoc rozhodování na krajské úřady.

Přestože financování a hospodaření příspěvkové organizace Domov „Na Zámku“ je velice složité a organizace musí řešit mnoho problémů, v roce 2011 organizace nevykazovala žádnou ztrátu. Hospodaření by však mohlo být ještě efektivnější, pokud by organizace provozovala doplňkovou činnost. Přestože by provozování této vedlejší činnosti mohlo organizaci zajistit další příjmy, žádost o povolení doplňkové činnosti byla zřizovatelem před několika lety zamítnuta. Avšak neúspěšný pokus o prosazení provozování vedlejší činnosti by napodruhé nemusel být opět neúspěšný. Proto bych organizaci doporučila, aby sestavila novou žádost o povolení provozování doplňkové činnosti, kde by uvedla všechny okruhy, kterých by se tato vedlejší činnost týkala, a k nim uvedla i předpokládanou výši dosahovaných příjmů, a tuto žádost znovu předložila svému zřizovateli k projednání.

Zde jsem navrhla několik činností, které by mohly být organizací vykonávány v rámci vedlejší činnosti:

- Prodej obědů i jiným klientům než jsou obyvatelé a pracovníci Domova „Na Zámku“ p. o., v Nezamyslicích

Příspěvková organizace Domov „Na Zámku“ poskytuje svým klientům (obyvatelům) stravování v průběhu celého dne. V organizaci jsou připravovány snídaně, dopolední svačiny, obědy, odpolední svačiny a večeře. Organizace by mohla navýšit počet porcí obědů uvaře-

ných na den a nabídnout tuto službu i jiné klientele. Myslím, že by tato nabídka vzbudila zájem především u seniorů nebo u lidí, kteří žijí sami.

Zde by mohl být však takový problém, že kuchyně by nemusela splňovat dostatečně velkou kapacitu na počet obědů, které by organizace vařila pro své stálé klienty a navíc pro klientelu novou. Proto by bylo vhodné, aby organizace nejprve prostudovala normy, které se touto problematikou zabývají a které stanovují pravidla a podmínky pro poskytování této činnosti. Je zde však možnost, že kapacita kuchyně je dostačující a tak by ze strany organizace vaření většího množství obědů nic nebránilo.

Další věc, na kterou by musela být nová potencionální klientela upozorněna, je ta, že obědy by musely být poskytovány pouze do přenosných jídelnosičů a konzumovány v jiných prostorách než v areálu Domova „Na Zámku“. Organizace totiž nemá dostatečně velkou kapacitu jídelny, kde by byla konzumace obědu pro širší veřejnost možná. A i kdyby byla kapacita jídelny navýšena, nebylo by nejspíše vhodné, aby klienti ústavu s mentálním postižením byli u oběda rozptylováni okolními strávníky.

Osobně si však myslím, že toto by nebyl pro nové klienty velký problém. Jelikož se organizace nachází uprostřed městečka, je dobře dostupná pro všechny jeho obyvatele a tak by pro nikoho nemělo být překážkou si udělat krátkou procházku pro oběd a sníst si ho doma. A pokud by o obědy měly zájem i osoby, které by např. kvůli zdravotnímu stavu neměly možnost si pro jídlo dojet nebo dojít osobně, organizace by mohla za adekvátní příplatek poskytovat i rozvoz obědů.

Zde jsem pro představu vyhotovila velmi zjednodušenou kalkulaci:

(náklady i výnosy jsou pouze odhadované, v podrobné kalkulaci vyhotovené organizací by se konečné částky pravděpodobně lišily)

Tabulka 19 Zjednodušená kalkulace obědů (vlastní zpracování)

ks/Kč	Náklady	Výnosy	Zisk
1 oběd	40	60	20
10 obědů	400	600	200
20 obědů	800	1200	400

Z tabulky je zřejmé, že na jednom obědě by organizace mohla mít zisk 20Kč. Pokud by byl zájem o 20 obědů denně, zisk by byl ve výši 400 Kč.

Tímto způsobem výpočtu lze zjistit možný zisk za určitá období:

1 týden: $20 \times 5 \times 20 = 2\,000$ Kč

1 měsíc: $20 \times 20 \times 20 = 8\,000$ Kč

1 rok: $20 \times 240 \times 20 = 96\,000$ Kč

Z uvedeného výpočtu vyplývá, že pokud by organizace poskytovala prodej obědů 5 dní v týdnu (pouze pracovní dny) a prodala by v průměru 20 obědů denně, její týdenní zisk by mohl dosahovat 2 000 Kč. Roční zisk z prodeje obědů by pak při neměnném průměru mohl dosahovat až na částku 96 000 Kč.

Pokud by však organizace přesáhla obrát 1 000 000 Kč za 12 nepřetržitě po sobě jdoucích měsíců, stala by se plátcem daně a musela by odvádět daň z přidané hodnoty.

- Prodej vlastních výrobků

Další okruh doplňkové činnosti dané příspěvkové organizace by se mohl týkat prodeje vlastních výrobků.

Klienti organizace, osoby s mentálním nebo fyzickým postižením, docházejí v rámci své léčby do různých terapií. Domov „Na Zámku“ se pro tyto účely pyšní hned několika terapeutickými dílnami. První z nich je dílna keramická. Zde klienti vyrábí různé dekorační i účelové výrobky z hlíny, které následně pečou v troubě a na závěr na ně malují. Druhá terapie probíhá v dílně kožedělné, kde jsou z kůže vyráběny např. pantofle, pouzdra na brýle nebo klíčenky. Další dílna je dílna tkalcovská. Klienti zde ze zbytků šál tkají menší koberce, podložky na židle a prostírání na stůl.

Obrázek 6 Výrobek (www.nazamku.eu) Obrázek 7 Výrobky (www.nazamku.eu)

Tyto dílny fungují především jako nástroj ke zlepšení psychického stavu klientů a k jejich odreagování se, nicméně si myslím, že by bylo velmi dobré, kdyby práce klientů mohla být finančně odměněna.

Organizace by v rámci veřejnosti dostupných akcí mohla pořádat výstavu těchto výrobků s možností jejich prodeje. Věřím, že mnoho lidí by rádo přispělo organizaci tímto způsobem a ochotně by si výrobky koupili, a organizace by si takto mohla přijít na nějakou tu korunku. Peníze by mohly být použity na osobní potřeby klientů.

ZÁVĚR

V této práci jsem se zabývala problematikou příspěvkových organizací. Přestože je práce zaměřena především na oblast financování a hospodaření příspěvkových organizací, prostor je zde věnován i podmínkám pro vznik či zánik těchto organizací. Praktická část práce je věnována hospodaření jedné konkrétní příspěvkové organizace.

Příspěvkové organizace jsou samostatné subjekty, které jsou zřizovány zpravidla jako neziskové organizace k zajišťování činností ve veřejném zájmu. Jejich zřizovatelem může být stát nebo územně samosprávný celek, na který jsou napojeny finančním vztahem - příspěvkem nebo odvodem. Jsou to právnické osoby, které navenek vystupují samostatně, jednají vlastním jménem a na vlastní odpovědnost. Tyto organizace jsou zřizovány pro plnění úkolů ve veřejném zájmu v odvětví dopravy, zdravotnictví, kultury, školství a sociálních věcí.

Jelikož příspěvkové organizace nejsou zřizovány za účelem podnikání a dosahování zisku, je zřejmé, že nebudou schopny samostatně hospodařit bez finanční pomoci od jiných subjektů – svého zřizovatele a státu. Tyto příspěvky slouží příspěvkovým organizacím ke krytí rozdílu mezi vynaloženými náklady a dosaženými výnosy za daný rok. Zřizovatel stanoví závazné ukazatele na každý rok a organizace jsou povinny se těmito ukazateli řídit. Zřizovatel musí kontrolovat dodržování těchto ukazatelů a plnění stanovených úkolů. Na základě žádosti příspěvkové organizace může zřizovatel povolit i vedlejší hospodářskou činnost a vymežit její rozsah. Díky hospodářské činnosti může příspěvková organizace dosahovat zisku, který může použít ve prospěch své hlavní činnosti a tím může být zlepšena efektivita hospodaření. Ne každý zřizovatel však povolí „své“ příspěvkové organizaci vykonávat vedlejší činnost.

Úkolem této práce bylo analyzovat současnou finanční situaci příspěvkové organizace Domov „Na Zámku“ a zhodnotit efektivnost hospodaření. Ke splnění tohoto úkolu bylo důležité podrobně prostudovat rozvahu, výsledovku, výroční zprávu a hlavně rozpočet za rok 2011. Organizace sestavuje rozpočet jako vyrovnaný, to znamená, že nemůže vykazovat žádný zisk ani ztrátu. Přestože organizace na konci roku nevykazovala ztrátu, dodržování rozpočtu nebylo vůbec jednoduché. Příjmy od státu a zřizovatele se oproti předchozímu roku snížili, zatímco ceny elektřiny a surovin neustále narůstají. A tak organizace musí hledat jiné možnosti financování, zdražovat své služby a šetřit na mnoha místech. Finanční

pomoc organizaci by mohlo přinést provozování doplňkové činnosti. Ta ale byla bohužel organizaci před několika lety zamítnuta.

Takové problémy spojené s financováním a hospodařením však neřeší jen jedna příspěvková organizace. Podobné problémy se týkají mnoha příspěvkových organizací. Musí plnit rozpočet, který jim zřizovatel pokrátí mnohdy až na polovinu potřebné sumy, ale zároveň jim nedovolí si získat finanční prostředky z jiných zdrojů, které by mohly hospodaření usnadnit. Nebo organizaci striktně stanoví dodavatele, jehož výrobky a služby jsou několikanásobně dražší, než u dodavatele, kterého by si organizace vybrala sama. Takto organizace zbytečně plýtvá svými těžce získanými prostředky, které by mohla využít na jiné účely.

Z toho vyplývá, že v mnoha záležitostech je rozhodování zřizovatele velmi neefektivní, protože o organizaci nemá takové znalosti jako vedení organizace a určité by bylo prospěšnější, kdyby měla organizace větší pravomoc. Momentálně však organizacím nezbývá než jen doufat, že by v budoucnu větší pravomoc mohly získat.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Financování škol, předškolních a školských zařízení zřizovanými obcemi [online]. 2008 [cit. 2012-04-17]. Dostupné z: <http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/casopisy/s/2004/0009/konz.html><http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/casopisy/s/2004/0009/konz.html>

Fond odměn. *Účetnictví nevýdělečné organizace* [online]. [cit. 2012-05-06]. Dostupné z: <http://www.ucetnictvino.cz/32/vyhledavani/?searchtext=fond+odm%ECn#offset=0>

HAMERNÍKOVÁ, Bojka. *Financování ve veřejném a neziskovém nestátním sektoru*. 1. vydání. Praha: EUROLEX BOHEMIA, s. r. o., 2000. 214 s. ISBN 80-902752-3-0.

HAVLAN, Petr. *Majetek obcí a krajů: v platné právní úpravě*. 1. vydání. Praha: Linde Praha, a.s., 2004. 376 s. ISBN 80-7201-453-6.

HYÁNEK, Vladimír, Simona ŠKARABELOVÁ a Markéta ŘEŽUCHOVÁ. *Rozbor financování nestátních neziskových organizací z vybraných veřejných rozpočtů: metody, problémy, řešení*. Brno: Centrum pro výzkum neziskového sektoru, 2005. 40 s. ISBN 80-239-5262-5.

KISLINGEROVÁ, Eva a Jiří Hnilica. *Finanční analýza krok za krokem*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2005. 146 s. ISBN 80-7179-321-3.

KNÁPKOVÁ, Adriana a Drahomíra Pavelková. *Finanční analýza: komplexní poradce s příklady*. 1. vydání. Praha: Grada Publishing, a. s., 2010. 208 s. ISBN 978-80-247-3349-4.

KRAFTOVÁ, Ivana. *Finanční analýza municipální firmy*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2002. 206 s. ISBN 80-7179-778-2.

MÁČE, Miroslav. *Účetnictví pro územní samosprávné celky, příspěvkové organizace a organizační složky státu*. 1. vydání. Praha: Grada Publishing, a. s., 2012. 640 s. ISBN 978-80-247-3637-2.

MADEROVÁ VOLTNEROVÁ, Karla a Petr TÉGL. *Vztahy mezi zřizovatelem a příspěvkovou organizací ÚSC: od 1. 4. 2009*. 1. vydání. Olomouc: ANAG, 2009. 152 s. ISBN 978-80-7263-546-7.

MOCKOVČIAKOVÁ, Alena, Danuše PROKŮPKOVÁ a Zdeněk MORÁVEK. *Příspěvkové organizace 2009*. Praha: ASPI, 2009. MERITUM: SEGMENT. 342 s. ISBN 978-80-7557-416-1.

NOVÁKOVÁ, Štěpánka. *Účetnictví příspěvkových organizací od 1. 1. 2010*. 1. vydání. Příbram: Příbramská tiskárna s. r. o., 2010. 192 s. ISBN 978-80-904560-0-6.

Odměna při odchodu do starobního důchodu: Vyhláška o FKSP. *Práce a mzda* [online]. 2010, roč. 2010, č. 5, s. 1 [cit. 2012-05-06]. Dostupné z: <http://www.mzdovapraxe.cz/archiv/dokument/doc-d9841v12714-odmena-pri-odchodu-do-starobniho- Duchodu/>

OTRUSINOVÁ, Milana a Dana Kubičková. *Finanční hospodaření municipálních účetních jednotek: po novele zákona o účetnictví*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2011. 178 s. ISBN 978-80-7400-342-4.

PEKOVÁ, Jitka. *Hospodaření a finance územní samosprávy*. 1. vydání. Praha: Management Press, 2004. 376 s. ISBN 80-7261-086-4.

PELC, Vladimír. *Daňové podmínky působení neziskových subjektů*. Praha: C. H. Beck, 2010. 164 s. ISBN 978-80-77400-190-1.

PETEROVÁ, H. Finanční hospodaření příspěvkové organizace. *Finanční kontrola* [online]. 2011, roč. 2011, č. 2, s. 1 [cit. 2012-05-06]. Dostupné z: <http://financnikontrola.webnode.cz/news/pouziti-rezervniho-fondu/>

PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 2. aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Grada Publishing, a. s., 2009. 304 s. ISBN 978-80-2789-9.

Příspěvková organizace může rozdělovat do fondů zlepšený hospodářský výsledek. In: *Management a marketing*. 2008. [online]. [cit. 2012-05-13]. Dostupné z: <http://managment-marketing.studentske.eu/2008/07/pspvkov-organizace-me-rozdlovat-do-fond.html>

REKTOŘÍK, Jaroslav a kol. *Organizace neziskového sektoru: Základy ekonomiky, teorie a řízení*. 2. vydání. Praha: EKOPRESS, s.r.o., 2007. 188 s. ISBN 978-80-86029-25-5.

Rozdělení, sloučení, splynutí nebo zrušení u příspěvkových organizací. In: ŠAFRÁNEK, Zdeněk a Jaroslava SVOBODOVÁ. *Rozdělení, sloučení, splynutí nebo zrušení u příspěv-*

kových organizací. [online]. [cit. 2012-04-06]. Dostupné z: http://195.113.158.83/archiv/linux/metodicke_listy/oe/PO.htm

RŮŽIČKOVÁ, Růžena. *Neziskové organizace: vznik.účetnictví.daně.* 10. aktualizované.vydání. Olomouc: ANAG, 2009. 147 s. ISBN 978-7263-538-2.

SALAMON, Lester M. a Helmut K. ANHEIER. In search of the non-profit sector.: The question of definitions. *Voluntas: International Journal of Voluntary and Nonprofit Organizations* [online]. 1992, roč. 2, č. 1992 [cit. 2012-05-07]. Dostupné z: <https://springerlink3.metapress.com/content/m463x7k2835r7604/resource-secured/?target=fulltext.pdf&sid=45nbsn30bccbjosn2gqp2g5r&sh=www.springerlink.com>

STEJSKALOVÁ, Irena. *Využití účetnictví v řízení neziskových organizací: se zvláštním zřetelem na tvorbu a využití rozpočtu v řízení.* 1. vydání. Praha: ASPI, a.s., 2006. 140 s. ISBN 80-7357-187-0.

STUHLÍKOVÁ, Helena a Sofia KOMRSKOVÁ. *Zdaňování neziskových organizací: zejména příspěvkových organizací, krajů, obcí, občanských sdružení, nadací, veřejných vysokých škol, veřejných výzkumných institucí a obecně prospěšných společností.* 6. aktualizované vydání. Olomouc: ANAG, 2008. daně. 344 s. ISBN 978-80-7263-434-7.

ŠEDIVÝ, Marek a Olga MEDLÍKOVÁ. *Úspěšná nezisková organizace.* 1. vydání. Praha: Grada Publishing, a.s., 2009. 160 s. ISBN 978-80-247-2707-3.

ŠELEŠOVSKÝ, Jan, Hana JURAJDOVÁ, Jarmila FOJTÍKOVÁ a Pavla KVAPILOVÁ. *Účetnictví, daně a financování územních samosprávných celků a organizací neziskového sektoru.* 2. přepracované a rozšířené vyd. Brno: Masarykova Univerzita, Ekonomicko-správní fakulta, 2002. 141 s. ISBN 80-210-3002-X.

ZEMAN, Pavel. *Financování škol, předškolních a školských zařízení zřizovaných obcemi.* *Veřejná správa* [online]. 2008, roč. 2008, č. 9 [cit. 2012-05-07]. Dostupné z: <http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/casopisy/s/2004/0009/konz.html>

Vyhláška č. 250/2005 Sb., o závazných formulářích podávaných návrhů do obchodního rejstříku

Vyhláška č. 40/2001 Sb., o účasti státního rozpočtu na financování programů reprodukce majetku

Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách

Zákon č. 128/ 2000 Sb., o obecních řízeních

Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech

Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů

Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání

Zákon č. 357/1992 Sb. o dani dědické, dani darovací a dani z převodu nemovitosti

Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví

Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmu

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

ČNB	Česká národní banka
ČR	Česká Republika
DHM	Dlouhodobý hmotný majetek
EU	Evropská Unie
FKSP	Fond kulturních a sociálních potřeb
FRIM	Fond reprodukce majetku a investiční fond
MV	Ministerstvo vnitra
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
MRP	Malá rozpočtová pravidla
NO	Nezisková organizace
PO	Příspěvková organizace
ÚSP	Ústav sociální péče
ÚSC	Územní samosprávný celek

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1 Schéma příspěvkových organizací (vlastní zpracování)	14
Obrázek 2 Znak dobrého poslání (Šedivý, 2009)	15
Obrázek 3 Zdroje financování PO (vlastní zpracování)	21
Obrázek 4 Domov „Na Zámku“ p. o., Nezamyslice (www.nazamku.eu)	42
Obrázek 5 Organizace řízení Domova „Na Zámku“ (interní zdroje organizace).....	44
Obrázek 6 Výrobek (www.nazamku.eu)	73
Obrázek 7 Výrobky (www.nazamku.eu).....	73

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 Majetková struktura Domova „Na Zámku“ (interní zdroje organizace)	46
Tabulka 2 Horizontální a vertikální analýza majetkové struktury Domova „Na Zámku“ (vlastní zpracování)	46
Tabulka 3 Finanční struktura Domova „Na Zámku“ (interní zdroje organizace)	47
Tabulka 4 Horizontální a vertikální analýza finanční struktury Domova „Na Zámku“ (vlastní zpracování)	47
Tabulka 5 Vývoj výnosů Domova „Na Zámku“ (interní zdroje organizace)	48
Tabulka 6 Horizontální a vertikální analýza výnosů Domova „Na Zámku“ (vlastní zpracování)	48
Tabulka 7 Vývoj nákladů Domova „Na Zámku“ (interní zdroje organizace)	49
Tabulka 8 Horizontální a vertikální analýza nákladů Domova „Na Zámku“ (vlastní zpracování)	49
Tabulka 9 Autarie (vlastní zpracování)	50
Tabulka 10 Čistý pracovní kapitál (vlastní zpracování)	50
Tabulka 11 Pohotovostní likvidita (vlastní zpracování)	51
Tabulka 12 Hotovostní likvidita (vlastní zpracování)	52
Tabulka 13 Rozpočtované příjmy (Výroční zpráva Domov „Na Zámku“ p. o., Nezamyslice za rok 2011)	55
Tabulka 14 Závazné ukazatele pro rok 2011 (Výroční zpráva Domov „Na Zámku“ p. o., Nezamyslice za rok 2011)	60
Tabulka 15 Čerpání dotace (interní zdroje organizace)	62
Tabulka 16 Čerpání dotace (interní zdroje organizace)	62
Tabulka 17 Výsledek hospodaření (interní zdroje organizace)	63
Tabulka 18 Rozpočtované výdaje (Výroční zpráva Domov „Na Zámku“ p. o., Nezamyslice za rok 2011)	64
Tabulka 19 Zjednodušená kalkulace obědů (vlastní zpracování)	71

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha P I: Rozvaha k 31. 12. 2011 v Kč

Příloha P II: Výkaz zisku a ztráty k 31. 12. 2011 v Kč

PŘÍLOHA P I: ROZVAHA K 31.12.2011 V KČ

			Období			
Číslo	Název položky	Účet	Běžné			Minulé
			Brutto	Korekce	Netto	
	AKTIVA CELKEM		76 748 457,52	29 428 163,81	47 320 293,71	44 859 000,00
A.	Stálá aktiva		71 807 936,18	29 282 202,91	42 525 733,27	40 852 000,00
I.	Dlouhodobý nehmotný majetek		107 258,00	107 258,00		
	1. Nehmotné výsledky výzkumu a vývoje	012				
	2. Software	013				
	3. Ocenitelná práva	014				
	4. Povolenky na emise a preferenční limity	015				
	5. Drobný dlouhodobý nehmotný majetek	018	107 258,00	107 258,00		
	6. Ostatní dlouhodobý nehmotný majetek	019				
	7. Nedokončený dlouhodobý nehmotný majetek	041				
	8. Uspořádací účet TZ dl. nehmotného majetku	044				
	9. Poskytnuté zálohy na dlouh. nehmotný majetek	051				
II.	Dlouhodobý hmotný majetek		71 700 678,18	29 174 944,91	42 525 733,27	40 852 000,00
	1. Pozemky	031	560 888,37		560 888,37	561 000,00
	2. Kulturní předměty	032				
	3. Stavby	021	53 340 656,90	12 608 289,00	40 732 367,90	38 881 000,00
	4. Samostatné movité věci a soubory mov. věcí	022	4 905 006,60	3 689 010,60	1 215 996,00	1 394 000,00
	5. Pěstitelské celky trvalých porostů	025	16 481,00		16 481,00	16 000,00
	6. Drobný dlouhodobý hmotný majetek	028	12 877 645,31	12 877 645,31		
	7. Ostatní dlouhodobý hmotný majetek	029				
	8. Nedokončený dlouhodobý hmotný majetek	042				
	9. Uspořádací účet TZ dl. hmotného majetku	045				
	10. Poskytnuté zálohy na dlouhod. hmotný majetek	052				
III.	Dlouhodobý finanční majetek					
	1. Majetkové účasti v osobách s rozhodujícím vlivem	061				
	2. Majetkové účasti v osobách s podstatným vlivem	062				
	3. Dluhové cenné papíry držené do splatnosti	063				
	6. Termínované vklady dlouhodobé	068				
	7. Ostatní dlouhodobý finanční majetek	069				
IV.	Dlouhodobé pohledávky					
	1. Poskytnuté návratné finan. výpomoci dlouhodobé	462				
	2. Dlouhodobé pohledávky z postoupených úvěrů	464				
	3. Dlouhodobé poskytnuté zálohy	465				
	5. Dl. pohledávky z nástrojů spolufinan. ze zahraničí	468				
	6. Ostatní dlouhodobé pohledávky	469				
B.	Oběžná aktiva		4 940 521,34	145 960,90	4 794 560,44	4 007 000,00
	Zásoby		274 467,44		274 467,44	315 000,00

	1.	Pořízení materiálu	111				
	2.	Materiál na skladě	112	264 732,44		264 732,44	309 000,00
	3.	Materiál na cestě	119				
	4.	Nedokončená výroba	121				
	5.	Polotovary vlastní výroby	122				
	6.	Výrobky	123				
	7.	Pořízení zboží	131				
	8.	Zboží na skladě	132				
	9.	Zboží na cestě	138				
	10.	Ostatní zásoby	139	9 735,00		9 735,00	6 000,00
II.		Krátkodobé pohledávky		263 651,99	145 960,90	117 691,09	971 000,00
	1.	Odběratelé	311	100 313,10		100 313,10	151 000,00
	4.	Krátkodobé poskytnuté zálohy	314	11 725,00		11 725,00	12 000,00
	5.	Jiné pohledávky z hlavní činnosti	315				
	6.	Poskytnuté návratné finan. výpomoci krátkodobé	316				
	10.	Pohledávky za zaměstnanci	335				
	11.	Zúčtování s institucemi soc. zab. a zdr. pojištění	336				
	12.	Daň z příjmů	341				
	13.	Jiné přímé daně	342				
	14.	Daň z přidané hodnoty	343				
	15.	Jiné daně a poplatky	345				
	16.	Pohledávky za ústředními rozpočty	346	6 000,00		6 000,00	25 000,00
	17.	Pohledávky za územními rozpočty	348				
	18.	Pohledávky za účastníky sdružení	351				
	23.	Krát. pohledávky z nástrojů spolufinan. ze zahr.	371				
	24.	Poskytnuté zálohy na transfery	373				
	25.	Náklady příštích období	381	16 561,66		16 561,66	46 000,00
	26.	Příjmy příštích období	385				
	27.	Dohadné účty aktivní	388	633,80		633,80	1 000,00
	28.	Ostatní krátkodobé pohledávky	377	128 418,43	145 960,90	17 542,47-	736 000,00
IV.		Krátkodobý finanční majetek		4 402 401,91		4 402 401,91	2 721 000,00
	4.	Termínované vklady krátkodobé	244				
	5.	Jiné běžné účty	245	734 673,15		734 673,15	
	9.	Běžný účet	241	3 567 730,35		3 567 730,35	2 708 000,00
	10.	Běžný účet FKSP	243	49 784,41		49 784,41	4 000,00
	15.	Ceniny	263	521,00		521,00	2 000,00
	16.	Peníze na cestě	262				
	17.	Pokladna	261	49 693,00		49 693,00	7 000,00

Číslo	Název položky	Účet	Období	
			Běžné	Minulé
	PASIVA CELKEM		47 320 293,71	44 859 000,00
C.	Vlastní kapitál		43 781 798,51	41 928 000,00
I.	Jmění účetní jednotky a upravující položky		42 888 684,53	41 213 000,00
	1. Jmění účetní jednotky	401	42 975 176,13	40 568 000,00
	3. Transfery na pořízení dlouhodobého majetku	403		731 000,00
	5. Kurzové rozdíly	405		
	6. Oceňovací rozdíly při změně metody	406	103 290,60-	103 000,00-
	7. Jiné oceňovací rozdíly	407		
	8. Opravy chyb minulých období	408	16 799,00	17 000,00
II.	Fondy účetní jednotky		886 122,64	715 000,00
	1. Fond odměn	411	158 839,00	159 000,00
	2. Fond kulturních a sociálních potřeb	412	85 773,97	95 000,00
	3. Rezervní fond tvořený ze zlepšeného výsledku hospodaření	413	22 185,49	21 000,00
	4. Rezervní fond z ostatních titulů	414	8 486,25	101 000,00
	5. Fond reprodukce majetku, investiční fond	416	610 837,93	339 000,00
	6. Ostatní fondy	419		
III.	Výsledek hospodaření		6 991,34	
	1. Výsledek hospodaření běžného účetního období	493	6 991,34	
	2. Výsledek hospodaření ve schvalovacím řízení	431		
	3. Nerozdělený zisk, neuhrzená ztráta minulých let	432		
D.	Cizí zdroje		3 538 495,20	2 931 000,00
II.	Rezervy			
	1. Rezervy	441		
III.	Dlouhodobé závazky			
	1. Dlouhodobé úvěry	451		
	2. Přijaté návratné finanční výpomoci dlouhodobé	452		
	4. Závazky z pronájmu	454		
	5. Dlouhodobé přijaté zálohy	455		
	8. Dlouh. závazky z nástrojů spolufinancovaných ze zahraničí	458		
	9. Ostatní dlouhodobé závazky	459		
IV.	Krátkodobé závazky		3 538 495,20	2 931 000,00
	1. Krátkodobé úvěry	281		
	4. Jiné krátkodobé půjčky	289		
	5. Dodavatelé	321	722 008,61	558 000,00
	8. Krátkodobé přijaté zálohy	324		
	10. Přijaté návratné finanční výpomoci krátkodobé	326		
	14. Zaměstnanci	331	1 251 917,00	1 411 000,00
	15. Jiné závazky vůči zaměstnancům	333		
	16. Zúčtování s institucemi SZ a ZP	336	687 614,00	794 000,00
	17. Daň z příjmů	341		
	18. Jiné přímé daně	342	113 836,00	166 000,00
	19. Daň z přidané hodnoty	343		
	20. Jiné daně a poplatky	345	5 348,00	
	21. Závazky k ústředním rozpočtům	347		

22	Závazky k územním rozpočtům	349		
23	Závazky k účastníkům sdružení	352		
29	Krátkod. závazky z nástrojů spolufinancov. ze zahraničí	372		
30	Přijaté zálohy na transfery	374		
31	Výdaje příštích období	383		
32	Výnosy příštích období	384		
33	Dohadné účty pasivní	389	1 018,00	1 000,00
34	Ostatní krátkodobé závazky	378	756 753,59	1 000,00

PŘÍLOHA P II: VÝKAZ ZISKU A ZTRÁTY K 31. 12. 2011 V KČ

			Období	
Číslo položky	Název položky	Účet	Běžné	Minulé
			Hlavní činnost	Hlavní činnost
A.	NÁKLADY CELKEM		39 623 812,16	39 003 000,00
I.	Náklady z činnosti		39 595 107,66	38 975 000,00
	1. Spotřeba materiálu	501	6 916 230,29	6 487 000,00
	2. Spotřeba energie	502	2 607 847,21	2 744 000,00
	3. Spotřeba jiných neskladovatelných dodávek	503		
	5. Opravy a udržování	511	1 903 081,87	2 434 000,00
	6. Cestovné	512	20 257,00	9 000,00
	7. Náklady na reprezentaci	513	7 573,00	6 000,00
	8. Ostatní služby	518	1 487 897,73	1 423 000,00
	9. Mzdové náklady	521	18 654 805,00	18 290 000,00
	11. Zákonné sociální pojištění	524	6 318 793,00	6 179 000,00
	13. Zákonné sociální náklady	527	186 833,00	363 000,00
	14. Jiné sociální náklady	528	120 560,00	39 000,00
	15. Daň silniční	531	5 348,00	6 000,00
	25. Odpisy dlouhodobého majetku	551	1 028 568,00	721 000,00
	30. Tvorba a zúčtování opravných položek	556	18 483,00	24 000,00
	32. Ostatní náklady z činnosti	549	318 830,54	250 000,00
II.	Finanční náklady		28 704,50	28 000,00
	5. Ostatní finanční náklady	569	28 704,50	28 000,00
B.	VÝNOSY CELKEM		39 630 803,50	39 003 000,00
I.	Výnosy z činnosti		20 979 580,59	21 366 000,00
	2. Výnosy z prodeje služeb	602	20 794 115,90	20 965 000,00
	3. Výnosy z pronájmu	603	800,00	1 000,00
	13. Aktivace materiálu a zboží	621	12 871,10	10 000,00
	20. Výnosy z prodeje materiálu	644	2 550,00	4 000,00
	24. Čerpání fondů	648	116 424,02	204 000,00
	25. Ostatní výnosy z činnosti	649	52 819,57	182 000,00
II.	Finanční výnosy		26 789,91	46 000,00
	2. Úroky	662	26 789,91	46 000,00
IV.	Výnosy z transferů		18 624 433,00	17 591 000,00
	1. Výnosy ústředních rozpočtů z transferů	671	0,00	12 220 000,00
	2. Výnosy územních rozpočtů z transferů	672	18 624 433,00	5 371 000,00
VI.	Výsledek hospodaření			
	1. Výsledek hospodaření před zdaněním		6 991,34	
	4. Výsledek hospodaření po zdanění		6 991,34	